

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov

Belgrad, 25. septembra. Prvo poglavje uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov pravi v prvem čle-
nu, da se uredba nanaša na vse dolgove, nastale
pred 20. aprilom 1932, in sicer za tiste kmete, ki
so v času zadolžitve in na dan, ko je ta uredba sto-
pila v veljavo, bili kmetje in izpolnjujejo pogoje te
uredbe.

Drugi člen pravi, da se smatra za kmeta v
smislu te uredbe fizična oseba, ki ji je poljedel-
stvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo sam ali s
člani svoje družine in v primeru potrebe z naj-
manjšo delovno močjo, katere obdavčeni dohodki
izvirajo pretežno iz poljedelstva, in katere posest
ne presega površine 50 ha obdelane zemlje, oziro-
ma pri rodbinskih zadrugah 100 ha obdelane
zemlje.

V maksimum obdelane zemlje, se vračuna oseb-
no imetje kmeta in imetje njegove žene in otrok,
če žive z njim v hišni skupnosti.

Za kmete se smatrajo tudi tiste osebe, katerih
obdavčeni dohodki izvirajo pretežno iz kmetijstva
in katerih posest obdelane zemlje ne presega gori
navedene površine, in sicer posest tistih oseb, ki
zaradi bolezni in drugih neodstranljivih zaprek ne
morejo same obdelovati svoje zemlje. Dalje mla-
doletni otroci kmetov in osebe, ki same ali s člani
svoje družine obdelujejo tujo zemljo, in poljski de-
lavci, če jim je to glavni poklic in ne plačujejo
razen uveljavljene davka nobenih drugih dav-
kov. Semkaj se štejejo tudi osebe, ki kakor n. pr.
starešine zadrug žive v hišni skupnosti in se ba-
vijo z drugim postranskim poljskim delom, kakor
s kupo-prodajo domače industrije, z brodarstvom
itd.

Na zahtevo upnikov ali drugih zainteresiranih
oseb je dolžnik dolžan dokazati izkazilo o tem, da
je kmet. To izkazilo izdajajo občinska oblastva
v roku 14 dni. Če ga ne bi v tem roku izdala, ga
pristojna oblastva zahtevajo od občinske uprave.

Čl. 3. uredbi pravi, da se smatrajo za kmetijske
dolgove vse obveznosti v denarju zasebnopravnega
znajaja, ne glede na to, iz kakšnih osnov izvirajo
in ali jih kmet dolguje kot glavni dolžnik ali pa kot
porok. Za kmetijske dolgove se ne smatrajo dol-
govi, v kolikor skupno ne presegajo 250 Din ali
pa presegajo 500.000 Din. Med kmetijske dolgove
ne spadajo javne dajatve, z zakonom odmerjene
pristojbine, blagovni dolgovi do 500 Din, nastali po
20. oktobru 1931, v kolikor niso izpremenjeni v
menične terjatve, dolgovi, v kolikor so pokriti z
ročno zastavo, dajatve na račun plač, terjatve obrt-
nikov, obveznosti iz podedovanja itd., terjatve Na-
rodne banke kraljevine Jugoslavije, Državne hipo-
tekarne banke in Privilegirane agrarne banke, v
kolikor to ni izrečno navedeno v tej uredbi. Na-
rodna banka ima pravico, da v obsegu svoje pri-
stojnosti izda poseben sklep o olajšavah tistim
dolžnikom, ki bi se nanje drugače uredba nanašala.

Po čl. 4 se višina kmetijskih dolgov določi tako,
da se obračunajo neplačane, pogojene obresti, ven-
dar ne nad 12 odstotkov na leto do 20. aprila 1932,
in se prištejejo glavnici. Tako določena višina dol-
ga bo služila za osnovo za znižanje dolga po tej
uredbi.

Drugo poglavje vsebuje odplačilni načrt, in si-
cer tako, da se glavnica 100 Din na dan 15. novem-
bra 1936 plača 12 let po 3 odstotke obresti na
leto od 15. novembra 1936 po temle amortizacijs-
kem načrtu.

Rubrike pomenijo: 1. Število poteklih let,
2. plačilni rok, 3. obresti, 4. odplačilo, 5. ostanek
dolga.

0	15. novembra 1936	3	—	100.—
1	15. novembra 1937	2.79	7.01	92.99
2	15. novembra 1938	2.58	7.22	85.77
3	15. novembra 1939	2.35	7.45	78.34
4	15. novembra 1940	2.12	7.68	70.64
5	15. novembra 1941	1.88	7.92	62.72
6	15. novembra 1942	1.64	8.16	54.56
7	15. novembra 1943	1.38	8.42	46.14
8	15. novembra 1944	1.12	8.68	37.46
9	15. novembra 1945	0.86	8.94	28.52
10	15. novembra 1946	0.58	9.22	19.30
11	15. novembra 1947	0.30	9.50	9.80
12	15. novembra 1948	—	9.80	—

Tretje poglavje prinaša določbe o postopku in
izplačilu dolgov, ki jih obsega uredba nasproti
denarnim zavodom, kreditnim zadrugam vseh oblik
in zadrugam, ki so po svojih pravilih mogle izda-
jati denarne kredite kmetom-zadružnikom, izvem-
ši nabavljajne in konsumne zadruge vseh oblik.
V zvezi s tem se nanašajo določbe o razmerju teh
ustanov do PAB-a v smislu te uredbe.

V smislu čl. 4 prvega poglavja bo PAB doblje-
ni znesek znižal za 25%. Teh 25% bodo gori na-
vedene ustanove pokrile izključno v breme vred-
nosti svojih starih rezerv in v breme 50% vred-
nosti glavnice vplačane iz dolžnih deležev. PAB
bo odobril na tekoči račun gornjim ustanovam
50% terjatev, obsegane po gornjem načinu, za
ostanek v višini 25% bo država tem ustanovam
dala obveznice, ki jih bo na njen račun izdala
PAB. Te obveznice se bodo obrestovale po 3%
na leto in bodo imele amortizacijski rok 20 let
in enakih letnih obrokih. Podrobnosti o tem bo do-
ločil finančni minister s posebnim pravilnikom.

Počenši s prihodnjim proračunskim letom bo
finančni minister zagotovil s finančnim zakonom
vsako leto potrebno kritje za plačevanje anuitet iz
čl. 14 uredbe in bo spravi v proračun državnih
izdatkov potrebne zneske za obrestno in amorti-
zacijsko službo pri teh obveznicah.

Čl. 14 določa, da se bodo priznane terjatve na
tekoče račune pri PAB-u izplačale ustanovam v
roku 14 let z letno obrestno mero 3% v enakih
letnih obrokih počenši z 31. decembrom 1935.

Čl. 16 odreja, da se za zavarovanje rednih iz-
plačil terjatev ustanov po tekočih računih ustanovi
pri PAB-u fond za izplačilo kmetijskih dolgov. V
ta fond pride denar, izterjan z letnimi obroki, ki
ga dobi PAB na obveznosti dolžnikov, in vsi drugi
prejemki po ostalih obveznostih, iz proračunskih
dodatkov, kakor je gori navedeno.

Pooblašča se PAB, da gori navedenim ustano-
vam na podlagi njihovih terjatev na tekoče račune
in na njihove zahteve izda bone do višine teh ter-
jatev. Ti boni se bodo imenovali boni
za izplačilo kmetijskih dolgov pri PAB-u in bodo
služili denarnim ustanovam za nabavo denarnih
sredstev z lombardiranjem. Podrobnejše določbe
bo izdal trgovinski minister sporazumno s finanč-
nim ministrom v posebnem pravilniku.

Izdane obveznice se bodo porabile za plačilo
davčnih zaostankov do vstetega leta 1932. Finančni
minister bo s posebnim pravilnikom določil na-
čin in pogoje tega plačevanja. Za zavarovanje
vseh dolgov, prevzetih na račun države, si PAB
pridobi pravico, da sme na podlagi dobljenih li-
stov, da položi hipoteko na vse nepremičnine vseh
obvezancev.

Ce celotni kmetov dolg ustanovam, izračunan
na gori naveden način, ne presega 25.000 Din, se
zniža za 50%, če pa presega 25.000 Din, je treba
dolg posebej preценiti glede na imovinsko stanje
vsakega dolžnika in se bo znižal za 30%. Dolžni-
ki, katerih skupni nezmajšani dolg, po tej uredbi
znaša več kot 50% vrednosti njihovega imetja v
času razprave o znižanju njihovega dolga, lahko
zahtevajo znižanje dolga do 50%. Vrednost zem-
ljišča se določi na osnovi katastralnega čistega do-
hodka. Kmetijsko ministristvo bo v sporazumu s
trgovinskim in finančnim izdalo pravilnik in v
njem določilo način cenitve vrednosti dolžnikovega
zemljišča in drugega njegovega imetja.

Sklep o znižanju dolga bodo izdala sreska so-
dišča v kraju, kjer dolžnik stanuje. Dolžniki se
imajo v roku 2 mesecev od dneva, ko se objavi ta
uredba, obrniti s pravilnimi prošnjami za znižanje
dolga do krajevno pristojnega sodišča. Prošnji
morajo priložiti izkazilo, da so kmetje, se-
znam svojih upnikov z višino in pravno osnovo
dolga, seznam in označbo vrednosti nepremičnin
in premicnin ter vseh dohodkov, dalje izkazilo
občinske uprave o številu hišnih članov in o šte-
vilu in vrednosti živine in drobnice. Dolžniki, ki
ne ravnavajo tako, izgube pravico, da bi se mogli
okoristiti znižanja dolga.

Po sprejemu prošnje bodo sreska sodišča za-
htevala od PAB-a potrebne podatke o prevzetih
dolgovih teh dolžnikov. Kakor hitro postanejo skle-
pi o znižanju dolga pravomočni, jih sreska so-
dišča takoj pošljejo PAB-u z nalogo, da znižajo
dolg v smislu teh sklepov.

Tako znižan dolg bodo dolžniki plačevali
PAB-u po 4 in pol odstotne obresti 12 let, po-
čenši s 1. novembrom 1936 v enakih letnih obrokih.

Letni odplačilni obrok bo polagal dolžnik na
račun PAB-u preko pristojnih davčnih ustanov.
Čl. 32 v četrtem poglavju se bavi z olajša-
vami, ki jih PAB daje zadrugam in drugim dol-
žnikom, ki bi se nanje sicer nanašale določbe te
uredbe. Tako bo PAB znižal za 25% dolgove na
obveznice svojih dolžnikov-zadružnikov oziroma
kmetijskih zadrug za poljedelski kredit, ko določi
njihovo višino po 1 odst. čl. 4 uredbe.

Ta dolg bodo morali navedeni dolžniki izpla-
čati v 12 letih po 4 in pol odstotka obresti. Dol-
žniku dolgoročnih hipotekarnih posojil more PAB
znižati dolg največ za 25%. Tak dolg imajo dol-
žniki vrniti v 15 letih po 5% obresti.

Če dolžnik dosepelega obroka ne plača o pra-
vem času, pošlje banka davčni upravi seznam
takšnih dolžnikov z zahtevo, da davčna uprava v
dveh mesecih izterja eksekutivno ta zaostanek iz
dolžnikovega imetja.

Računu posebnega fonda za ureditev kmetijskih
dolgov do njihove popolne likvidacije se imajo
dotirati tile zneski:

a) dotacija države v znesku 5 milijonov Din
vsako proračunsko leto, počenši s proračunom za
leto 1937-38;

b) dividende, ki pripadajo državi in razredni
loteriji po čl. 39 zakona o PAB-u, in

c) prebitki dividend, ki bi jih PAB mogel
izplačati delničarjem preko 3% dividende na del-
nico (čl. 39 in 50 zakona o PAB-u). Država in
razredna loterija nimata pravice do udeležbe pri
kapitalu banke, vse dolje, dokler se z amortiza-
cijo računa posebnega fonda za ureditev kmetijskih
dolgov ne izvrši popoln odpis izgube po tem
računu.

Pravilnik o uporabi in upravi tega fonda bo
izdal finančni minister na predlog PAB-a.

Čl. 34 določa, da so delničarji PAB-a opro-
ščeni vseh državnih in samoupravnih davkov, do-
klad, taks in vseh drugih plačil kakršnekoli vrste
na dividendo, ki jim jo plača PAB na osnovi čl.
39 in 50 tega zakona. Ta oprostitve se ima izvajati
počenši z dividendo za poslovno leto 1936.

Čl. 35 v petem poglavju govori, da se vsem
hipotekarnim dolgoročnim posojilom pri DHB, do-
voljenim kmetom, ki so se kot taki zadolžili v
času po končani vojni do 20. aprila 1932 in ki z
izkazom, predpisanim z uredbo, dokažejo, da iz-
polnjujejo pogoje uredbe, zniža obrestna mera na
4 in pol odstotka, računajoč od prvega naslednjega
roka plačane anuitete, ki dospe po uveljavitvi te
uredbe. Razen tega se jim podaljša rok izplačila
posojila na 32 let, računajoč od dneva prvotne
zadolžitve.

Od olajšav so izzeti:

a) dolgovi kmetov, ki so se kot taki zadolžili
pri DHB pred vojno,

b) dolgovi kmetov, ki so se kot taki zadolžili
pri DHB po 20. aprilu 1932, in dolgovi kmetov,
ki so postali bančni dolžniki z nakupom zastavljene-
nih posestev iz proste roke ali na javni kredit po
20. aprilu 1932, in

c) dolgovi kmetov po meničnih hipotekarnih
posojilih ne glede na čas, kdaj so se zadolžili.

Čl. 36 v šestem poglavju pravi: Kmet, ki zani-
velja ta uredba, bo plačal svoj dolg drugim up-
nikom:

a) dolgove, ki izvirajo iz nakupa blaga na up-
ali obrti, ko se njihova višina določi na način, ki
jo odreja čl. 4 uredbe, vendar brez znižanja, ki ga
določa prvi odstavek tega člena, bo plačal v roku
12 let v enakih letnih obrokih, počenši s 1. no-
vembrom 1936. Na te dolgove ne tečejo obresti.

b) dolgove iz drugih pravnih odnošajev, ko se
njihova višina določi na način, ki ga odreja prvi
odstavek čl. 4 uredbe, se znižajo za 50 odstotkov.
Tako znižani dolg bodo dolžniki plačali po odpla-
čilnem načrtu v 12 letih s tremi odstotki obresti v
enakih letnih obrokih vsako leto najkasneje do 15.
novembra. Prva anuiteta zapade 15. novembra 1936.

Dolžniki kmeti iz tega člena niso deležni za-
ščite po uredbi, če so v boljšem položaju, kakor
njihovi upniki.

Pri sporih odloča za dolžnika krajevno pri-
stojno sresko sodišče. Dolžnik, ki dokaže, da ne
more plačati niti 50 odstotkov svojega dolga v smi-
slu točke b) odst. 1, ali ki dokaže, da je pred 20.
aprilom 1932 za ta dolg plačeval odušerke obresti,
sme v roku leta dni po uveljavitvi te uredbe za-
htevati od pristojnega sreskega sodišča, da se mu
zniža dolg tudi na manj kot 50 odstotkov.

Poglavje 7, čl. 38 pravi: Subjekti po določbah
o agrarni reformi, kakor tudi drugi kmetje, ki so
bili pred 20. aprilom 1932 s fakultativnim odkupom
ali kako drugače izgubili zemljišče, ki je 27. febru-
arja 1919 s prejšnjimi določbami za izvajanje agrar-
ne reforme z dne 15. februarja 1919, oziroma z
uredbo o prepovedi odtujitve ali obremenitve zem-
ljišča veleposestev z dne 21. julija 1919 prišlo pod
agrarno reformo, in so se zastran kupne cene dogo-
vorili na obročno odplačilo v gotovini, lahko dop-
spleli in neplačani del pogodbe kupoprodajne cene
in prihodnje obroke plačajo s tisto količino pše-
nice, ki so jo mogli kupiti s pogojenim zneskom
odplačila po tečaju pšenice, ki je na dan podpisa
pogodbe notirala na najbližji domači produktni
borzi.

V nobenem primeru niso kupci, če so kmetje
po uredbi dolžni kupnino zemljišča plačati več
kakor dvojno današnje krajevno povprečno pro-
metno vrednost zemljišča, oziroma kulture. Če je
za kupljeno zemljišče kupec-kmet plačal več, se
smatra, da je izpolnil svoje pogoje obveznosti,
nima pa pravice do vračila prebitka. Če na
to ne pristane, sme prodajalec zahtevati, da se mu
vrne zemlja, kupcu pa vrne na račun kupnine
sprejeto odplačilo, ima pa pravico izterjati od
kupca zakupnino za uživanje zemlje.

Vrednost zemlje in višino zakupnine določi
sodišče v izvenspornem postopku. Agrarni sub-
jekti in drugi kmetje, ki se okoristijo s temi do-
ločbami, se ne morejo glede teh dolgov okori-
stiti z ugodnostmi, določenimi v uredbi.

Poglavje osem, čl. 48 določa: Če dolžnik ne
plača svojega dosepelega obroka po uredbi, iz-
vzemši primere elementarnih nesreč, zaradi ka-
terih je dobil odlog plačila davkov, dobi upnik
pravico takoj zahtevati plačilo vsega ostanaka
dolga po redni sodni poti, v kolikor je dolg
zmanjšan po določbah uredbe, ima pa dolžnik
pravico plačati ostanek zmanjšane dolga.

Določbe uredbe se ne morejo izpremeniti v
dolžnikovo škodo. Če so med dolžnikom in up-
nikom dogovorjeni roki, obresti in drugo za dol-
žnika ugodnejši od pogojev, ki jih določa ta ure-
dba, ostanjejo v veljavi dogovorjeni pogoji. Dolžnik
more pred rokom položiti enega ali več obrovov
ali izplačati ves dolg.

Dolgovi, obresti, ki vsega skupaj niso večji
ali ki po izvršitvi znižanja ne bodo višji od 500
dinarjev, se imajo plačati v dveh enakih letnih
obrokih.

Nadaljnji členi vsebujejo določbe o kaznih
nad osebami, ki bi hotele odtujiti ali obremeniti
svoje imetje, da oškodujejo svoje upnike, v na-
sprotnju z določbami te uredbe. Takšni dolžniki
poleg tega izgube tudi vse olajšave te uredbe.

Vsi posli, sodni opravi in vsi dokumenti in
listine po tej uredbi so oproščeni vseh pristoi-
bin, izvzemši pristojbino na pritožbe pri okro-
žnem sodišču.

Pooblašči se kmetijski minister, da sporazum-
no s pravosodnim, finančnim in trgovinskim mi-
nistrom izda pravilnik za izvršitev te uredbe. Pra-
vosodni minister se tudi pooblasti, da sporazum-
no s pristojnimi ministri izda avtentične razlage,
predpisane s to uredbo. Pravilniki, ki jih ta ure-
dba določa, se imajo izdati do 1. novembra 1936.

Ta uredba stopi v veljavo, ko se razglasi v
»Službenih novinah«. Z njo uveljavljeno izgube
veljavo vse dosedanje uredbe o zaščiti kmetov.

Slede podpisi vseh ministrov.

Padec Madrida se bliža Veliko razburjenje v Moskvi

Danes se je začel naskok na Bilbao

Rim, 25. septembra. b. Ponoči je potekel ul-
timatum, ki ga je dal general Molla španskim
vladnim četam v Bilbao in Santanderu. Rdeči mi-
ličniki so imeli 4 dni časa, da se izjavijo, ali izro-
čijo obe mesti brez prelivanja krvi, ali pa dopu-
stijo, da Bilbao in Santander delita usodo San
Sebastiana in Iruna. Ker ni bilo odgovora niti iz
enega niti iz drugega mesta, je general Molla iz-
dal davi povelje za splošno ofenzivo proti ome-
njenima mestoma.

Uporniške čete so davi zares pričele z vojno
akcijo in topovi grmijo ves dan.

Anarhija v severni Španiji

Ponoči sta radijski postaji v San Sebastianu
in Irunu poslali zadnji poziv rdečim četam, naj
se predajo. Tuji na ta zadnji apel miličniki niso
odgovorili. Miličniki so se v štiridnevnom odmo-
ru temeljito utrčili, toda klub temu se zelo dvo-
mi, da bi se jim posrečilo vreči upornike nazaj,
zlasti še, ker v njihovih vrstah ni pravega so-
glasja. Komunisti in socialisti zahtevajo svoje,
anarhisti zopet svoje, baskiški nacionalisti pa
delajo tudi na svojo roko, tako da v obrambi ne
bo enotnega vodstva, kar bo bržkone usodopolno
za obrambo obeh mest. Poskusi zmernih baski-
ških elementov, da se obe mesti predajo, so
padli v vodo, ker so se temu odločno uprli tako

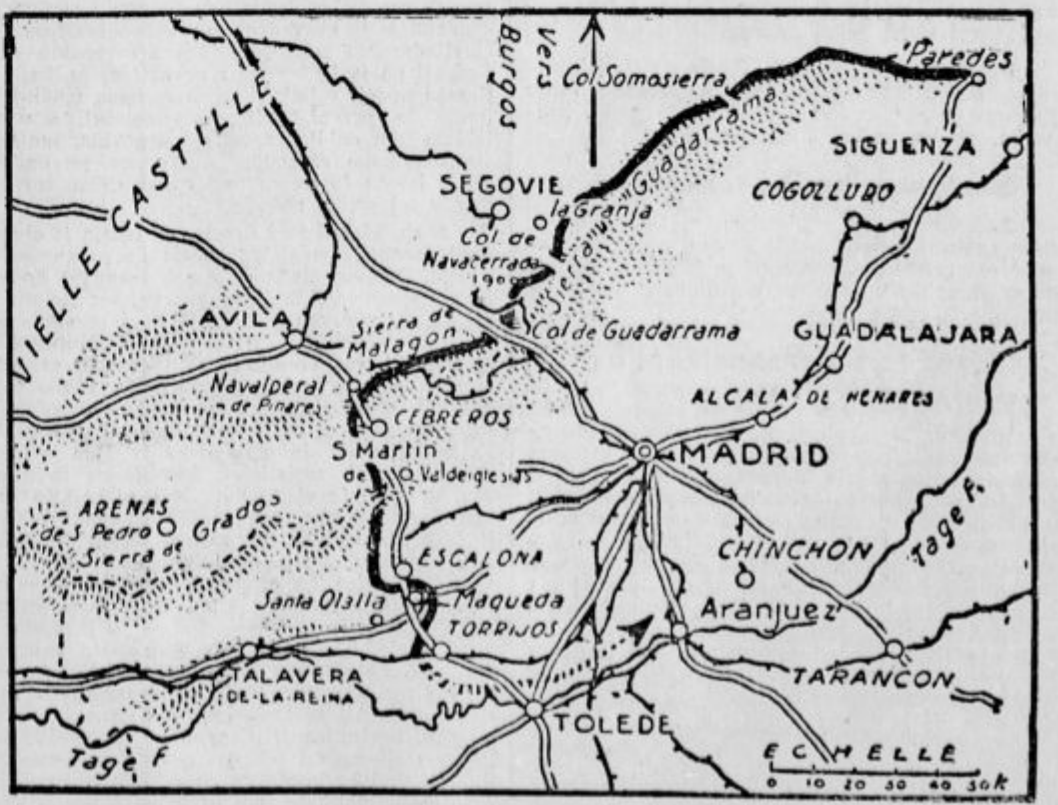
anarhisti, kakor tudi komunisti, ki so najboljše
oboroženi. Tako v Bilbao kakor tudi v Santande-
ru se že čuti znatno pomanjkanje živil ter bo tu-
di to zelo močno vplivalo na razvoj borbe. Upor-
niki so na severnem bojišču sicer pustili manjše
vojaške sile, sestojče večini iz domačinov iz
španskega Maroka, toda kljub temu upajo, da
bodo obe mesti brez večjih težav zavzeli, ker
razpolagajo z modernim topništvom in z močnimi
letalskimi silami, ki jih bodo podpirale pri napre-
dovanju.

Obkrožanje Madrida Sovjetizacija Katalonije

Glavne sile so uporniki sedaj vrgli na fronto
proti Madridu. Upornikom se je posrečilo danes
presekati področje med Toledom in Madridom.
Zaradi tega bo Toledo bržkone padel brez večjih
bojev. Največje težave bodo seveda imeli upor-
niki z likvidacijo miličnikov, ki so zasedli po pad-
cu Alcazarja vse trdnjave in se pripravljajo na
borbo proti belim četam, ki pod poveljstvom pol-
kovnika Yaguea počasi prodirajo proti Toledu.

Poročajo, da je v Barceloni zopet prišlo do
nevarnega prevrata. Voditelji katalonskih komu-
nistov Casanova je objavil po radiju vest, da se-
danja vlada Companysa ni več na oblasti, ostala
pa bo do sestave nove vlade brez pravice sesta-
ljanja. Nova vlada bo sestavljena izključno od

Konec na 2. strani spodaj.

Karta kaže fronto nacionalistične armade, ki obkrožuje Madrid od Paredes v severovzhodnem kotu
vzdolž Sierra Guadarrama preko S. Martina na zapadu in Torrijosa na jugozapadu blizu Toleda.
Nacionalistična fronta je označena s črno črto.

Anglija ne veruje v vojsko

Vsa vprašanja se bodo lahko rešila v miru

Zeneva, 25. sept. c. Danes se je začela splošna debata skupščine Zveze narodov. Mislilo se je, da bo prvi govoril Delbos. Toda ta je nenadoma odložil svoj govor, ker se je danes vršila seja vlade v Parizu, ki je bila zelo važna, ker je na seji prišlo do delne demisije.

Zato pa je prvi govoril angleški zunanji minister Eden, ki je v daljšem govoru pojasnil stališče angleške vlade v najvažnejših sodobnih mednarodnih problemih. Poudaril je uvodoma, da hoče Anglija ostati zvesta demokraciji, ki ima za seboj že 200 let preizkušenj in ki je popolnoma v skladu s tradicijami angleškega naroda. Sedaj pa vidimo, da je v največjem razmahu nacionalizem, ki sili narode, da dajejo več za oboroževanje nego za svoj gospodarski dvig. Toda angleška vlada je tolerantna in nima nič proti režimom, ki se skladajo s tradicijami vsakega naroda.

Angleški narod je zvest paktu ZN. Toda treba ga je znati izvajati tudi v praksi. Zveza narodov pa obstoji iz dveh:

1. iz organizacije, ki mora biti izpolnjena, 2. iz duha, ki mora navdajati ta organizem.
- Obema tema organizmoma pa manjka univerzalnosti, ker nekatere države niso v ZN. Svet tudi ni statičen. London-ska vlada je zato sklenila sklicati konferenco evropskih velesil, ki naj skušajo urediti položaj v Evropi.

Anglija se zaveda, da se vsi narodi oborožujejo in med temi se oborožujejo tudi Anglija. Anglija se bo oboroževala vse dotlej, dokler ne bo sklenjena splošna razorožitvena pogodba. Toda poleg take pogodbe mora priti tudi do moralne razorožitve med narodi.

Eden je prepričan, da se bodo vsi problemi lahko rešili v miru, ki ga naj skupaj ščitijo vsi narodi. Vendar pa angleška vlada predlaga naslednje za dvig ZN:

1. Pakt Zveze narodov se mora izločiti iz okvira mirovnih pogodb in mora biti sprejet v novi obliki mednarodni pogodbi, ki bo vezala mimo mirovnih pogodb vse narode.
2. Skliče naj se nova gospodarska konferenca v okviru Zveze narodov, ki naj načne vprašanje razdelitve surovih in to pravico za vse narode.
3. Anglija meni, da je potrebno, da se naj sklene razorožitvena pogodba, toda še poprej naj se ustvari podlaga za moralno razorožitve med narodi.

Za Edenom je govoril španski zunanji minister del Vajo, ki je branil svojo vlado in rekel, da bo svetu ZN predložil dokumente o tem, kdo oborožuje bele čete. To noto je popoldne del Vajo že izročil svetu in tajništvu Zveze narodov. Ista nota je bila poslana vsem članicam ZN.

Popoldne ob 16.30 se je začela sveta ZN, na kateri se je govorilo o Gdanskem. Poljski zunanji minister Beck je obrazložil svoje poročilo.

Tudi dr. Beneš optimist

„Prepričan sem, da ne pride do nobenih katastrof“

Praga, 25. septembra. Predsednik CSR dr. Beneš je ob priliki svojega potovanja po Slovaškem izjavil pri odhodu iz Topolčan, da se prav nič ne boji glede notranjega razvoja političnega življenja v republiki, ker po njegovem prepričanju ne more priti do nikakršnih pretresov ali preobratov. Notranjepolitično življenje bo šlo mirno svojo pot naprej.

»Kar se tiče zunanje politike, nam bo sicer povzročala še precej skrbi, toda jaz sem prepričan, da ne bo prišlo do prav nobenih katastrof in tudi do vojne ne. Prepričan sem, da bomo tudi današnjo gospodarsko krizo uspešno prebrodili, kar bo vplivalo na splošno pomiritev, saj pomeni gospodarska rešitev vedno tudi politično.«

Splošno se presoja v Pragi mednarodni položaj še dokaj ugodno. Abesinska zadeva, ki je napravila precejšnjo zmedo v Zenevi, bo po prepričanju Prage kljub razburjenju v Italiji kmalu zatonila v pozabljeno, ker celo Mussolini sam polajša ne gleda tragično. Šef italijanske vlade zaenkrat sicer še ni v tem oziru zavzel končnoveljavne stališča, vendar pa se iz dobro poučenih italijanskih krogov čuje, da Italija Zeneve zaradi Abesinske afele ne bo zapustila, ker hoče še naprej sodelovati za mir v Evropi. Tudi se doznava, da izgledi za sklicanje lokarnske konference niso tako slabi, kakor se misli, ker Italijo Francijo in Anglijo spričo nevarnosti nemške politike tudi za Italijo nujno rabi.

Tisti, ki bi radi izkoristili položaj v Zenevi v svoje cilje, bodo to pot bržkone odšli praznih rok, kar je zahvaliti trezni presoji splošnega položaja od strani evropske diplomacije. Tako meni Praga.

Dunajska vremenska napoved. Še milo, vendar zelo oblačno, lahena dež.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo.

V Južni Ameriki ure

Montevideo, 25. sept. b. Pred meksiškim poslaništvom je prišlo snoči do burnih demonstracij in je morala policija nastopiti z orožjem v roki ter s strelji razpršiti demonstrirajočo množico. Te demonstracije so posledica umora treh sester urugvajskega poslanika v Madridu. Urugvajsko ljudstvo dolgi mehiško vlado, da je ona sokriva vseh zločinov, ki se dogajajo v Španiji, ker podpira špansko rdečo vlado z denarjem in orožjem.

Rio de Janeiro, 25. sept. b. V vsej Argentini se nadalje z vsoto strogostjo preganjajo komuniste. Zaradi tega je v nekaterih večjih mestih prišlo do hudih spopadov med uradnimi organi in marksističnimi elementi. Komunisti so napadli z orožjem policijo, ki je odgovorila na isti način ter se je pri prvi salvi zvalilo po cesti 10 oseb, ki so

predstavnikov sindikalističnih organizacij. To pomeni, da postane bodoča katalonska vlada prava komunistično-anarhistična vlada, ki bo še bolj podpirala rdeči teror v katalonski oblasti, kakor ga je podpirala sedanja vlada Companysa, ki je bila še dokaj zmerna.

Pariz, 25. septembra, b. »ECHO de Paris« poroča, da je notranji minister katalonske vlade ESPAGNA prispel z avtomobilom v Francijo. Izjavil je, da so ga hoteli anarhisti umoriti.

Sestanek belih generalov

Salamanca, 25. septembra, c. Danes so se tukaj sestali generali belih čet pod predsedstvom generala Franca. Konferenca je trajala zelo dolgo in se je govorilo o razvoju ofenzive na Madrid.

Naročena demonstracija v Moskvi

Moskva, 25. septembra, b. Včeraj so priredili delavci velike ulične demonstracije v korist madridske vlade. Te demonstracije so delavci priredili zato, ker so prispela v Moskvo poročila o bližajočem se padcu španske prestolnice, ki se ji uporniki čete vedno bolj bližajo. Demonstranti so energično zahtevali, da se sovjetska Rusija odreče obveznostim o nevmešavanju v špansko vprašanje ter da dobavi španski vladi dovoljno množino letal in orožja. Istočasno so vpili, da tudi Nemčija neprestano krši dogovor ter pošilja ogromne množine najmodernejšega orožja španskim upornikom.

Vsi shodi v Avstriji prepovedani

Dunaj, 25. sept. AA. Havas: Vlada je prepovedala vse politične shode. Politični krogi tolnačijo to tako, da naj bo Heimatschutz in drugim političnim organizacijam onemogočeno politično delovanje.

Francoski ministrski svet

Pariz, 25. septembra, c. Danes popoldne se je vršila seja vlade pod predsedstvom Leona Bluma. Na tej seji je bil sprejet obširen ukaz o spremembi v notranji upravi v Franciji. Na isti seji je državna podlajnica v vladi gospa Curie podala ostavko na svoje mesto.

Ob 16. uri se je vršila seja vlade na Elizeju pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Na tej seji je predsednik podpisal ukaz o velikih premeslitvah v upravni službi. Finančni minister Vincent Auriol se prve seje ni mogel udeležiti, ker je bil prezaposlen v svojem ministrstvu.

Mussolini za konferenco vseh velesil

London, 25. septembra, h. Po zadnjih vesteh, ki so prispale iz Rima, je Mussolini sklenil popolnoma ignorirati sklepe Zveze narodov v Zenevi glede abesinskega vprašanja. Mussolini je baje izrazil tudi željo, da se namesto konferenco lokarnskih držav skliče konferenca vseh velesil, katere naj bi se udeležila tudi sovjetska Rusija.

Nemci niso z Edenom zadovoljni

Berlin, 25. septembra, Tg. Nemško časopisje je zelo rezervirano zaradi Edenovega govora v Zenevi. »Berliner Tagblatt« pravi, da je Edenova izjava glede sodelovanja med narodi z različnimi vladami odlična, vendar pa mnogo izgubi na svoji veljavi zaradi moskovske vlade, ki skuša zrušiti režime v drugih državah. »Lokalanzetiger« obžaluje, da Eden še vedno forsira neokretni stroj Zveze narodov in zagovarja sklepanje meddržavnih pogodb.

vse umrle od zadobljenih hudih ran. Spopadi pa še niso prenehali in so zahtevali pozneje precejšnje število ranjenih. Po uradnih poročilih je bilo v zvezi s tem napadom na državno oblast aretiranih nad 1500 oseb, ki so sodelovale v prvih vrstah pri napadu.

Belgijsko politično pismo

Bruselj, h koncu septembra.

Katoliški kongres v Malinu, ki se je pravkar končal, se je s svojimi izjavami dotaknil najbolj perečih vprašanj sodobne Belgije. Da moremo pomembnost zborovanj označiti kot obrat v političnem življenju belgijskih katoličanov, je treba da na kratko premostrimo sedanjí notranji politični položaj države. Odraže je napolnjeno z nekakšno negotovostjo in nemirom. Ne izvira pa nemir morda iz gospodarske stiske, kakor v preminjnih drugih državah. Saj je še nedavno ministrski predsednik Van Zeeland pred parlamentarnim odborom 9. septembra izjavil, da Belgija s svojim prosperitativnim in uravnoteženim gospodarstvom predstavlja srečno zelenico v krogu evropskih držav. Govoril pa je te besede z razpravljanjem, kajti življenjski pogoji v Belgiji so razmeroma ugodni, življenje je poceni, 25% brezposelnih je v preteklem letu dobilo zaposlenje, trgovina, industrija sta v polnem razmahu, Antwerpen je nadkrilil glede izvoza in uvoza Rotterdam. Cemu torej nemir v tej srečni zelenici?

Skrb, ki leži nad deželo, ne izhaja iz območja gospodarstva, ampak se poraja na političnem področju. Državno življenje je pač nekaj več kot samo sistem gospodarskih interesov. Primer Belgije kaže, da gospodarsko ravnanje še ne pomenja miru in sreče v državi. Marksistično kvantitativno mišljenje, ki vse vrednosti po tavnosti, se nikjer morda ne kaže tako zgrešeno kakor ravno v Belgiji. Trije politični činitelji so, ki povzročajo nemir: komunizem, rexizem in flamski nacionalizem. Belgijska vlada je sestavljena iz treh tradicionalnih strank: socialistov, katoličanov in liberalcev. Predsednik vlade Van Zeeland goji še vedno upanje, da mu bo s pritegnitvijo omenjenih treh političnih sil mogoče preprečiti, da bi se Belgija politično razdelila v dva sovražna tabora: v levo in desno. Na osnovi nekakšne srednje fronte naj bi bila izvedena potrebna državna preobnova. Evolucija in ne revolucija, — to je geslo njegove vlade. Kljub temu pa ljudstvo ni pomirjeno z ozirom na možnost komunizma ali ljudske fronte. Rešitev tega vprašanja je pravzaprav v rokah socialistov. Ali se bodo socialisti jasno in načelno odrekli komunizmu? Uradno so to storili, tako, da se oficijelno od teh dveh strank na ustvaritvi kakšne ljudske fronte ne dela. Toda komunisti žilavo zasledujejo svoj cilj in so se z veliko vnetostjo na socialistične strokovne organizacije in na socialistično mladino. Tako je opazovati, da na strokovnem področju prihaja do neoficijelne delne ljudske fronte, ko komunisti povsod delajo za skupen nastop in ga povsod s svojo radikalnostjo

Kongres katoliškega tiska v Rimu

Vatikansko mestu, 25. septembra. Včeraj popoldne je bil v veliki avli Angelicum odprt kongres katoliškega tiska. Vatikanski državni tajnik kardinal Pacelli je imel na navzoče zastopnike tiska priložnostni govor. Kardinal Pacelli je predvsem izrazil svoje obžalovanje, da Nemčija na ta kongres ni poslala zastopnikov svojega katoliškega tiska. Nerazumljivo je, da se po zadnjem pastirskem pismu ovira nemški katoliški tisk v Nemčiji, da se udeleži borbe proti boljševizmu. Človek dobi vtis, da se to dela namenoma, ker se hoče v Nemčiji spraviti katoliški tisk sploh s poti. Tembolj prisrčno pa je kardinal Pacelli pozdravil zastopnike avstrijskega katoliškega tiska. Kardinalu Pacelliju je odgovoril glavni urednik »Reichspost« dr. Funder, ki je izrazil željo, da so glas vatikanskega državnega tajnika slišali vsi poklicani v nemških deželah. Boljševizem predstavlja svetovno nevarnost, proti kateri se moramo strnjeno boriti. Borili se ne smemo samo z orožjem preteklosti, temveč z najmodernejšimi sredstvi. Govor dr. Funderja, ki ga je zaključil z vzklikom: »Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat« so navzoči zborovalci pozdravili z velikim odobravanjem.

Nato je bil sprejet sklep o organizaciji katoliškega tiska.

Ugleden list o Jugosloviji

Pariz, 25. septembra. O včerajšnjí izvolitvi šestorice podpredsednikov skupščine Zveze narodov piše »Le Petit Parisien« med drugim: Jugoslavija, ki so jo kandidirale države Male antante in Balkanske zveze, je zbrala 44 glasov. Ta mednarodna pozornost, izkazana junaški državi, je popolnoma zaslužena. Pod modro upravo kneza namestnika Pavla in pod odlično vlado predsednika dr. Milana Stojadinovića se ta dežela nahaja sedaj na nagli poti napredka in gospodarskega blagoslovja.

Podružnica PAB v Ljubljani

Belgrad, 25. sept. m. Na današnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se v zvezi z likvidacijo kmetskih dolgov, ki jo bo izvršila PAB, ustanovi radi povečanja dela, ki ga bo imela PAB, filijali PAB v Zagrebu in v Ljubljani.

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Parizu

Belgrad, 25. sept. m. Pri slavnosti ob priliki odkritja spomenika pokojnemu kralju Aleksandru I. v Parizu, bo našo vlado zastopal vojni minister armijski general Ljubomir Marić.

Občinske volitve na Hrvaškem

Zagreb, 25. septembra, b. Občinske volitve na področju savske banovine bodo 22. novembra letos v vseh občinah.

Osebnost vesi

Belgrad, 25. sept. m. Prestavljena sta v III-2: pri gradbenem oddelku ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani ing. Vladimir Stehlić, dosedanjí višji svetnik pri generalnem ravnateljstvu drž. železnice; za načelnika gradbenega oddelka v Ljubljani ing. Stojković Dimitrij, dosedanjí načelnik gradbenega oddelka v Sarajevu.

Premeščena sta: Stanič Stanislav, poverjenik finančne kontrole iz Krškega v Ljubljano in Parez Mihael, podpoverjenik finančne kontrole iz Brezice v Krško.

Aleksandrović, 25. sept. m. Danes popoldne je bil v svojem rojstnem kraju pokopan ubiti narodni poslanec Milinčić. Pogrebu je v imenu vlade prisostvoval minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Čvetković, v imenu narodne skupščine pa poslanec Bogoljub Knezevič.

Hmelj

Zalec, 25. sept. Poročilo banovinske hmeljske komisije dravske banovine dne 25. sept.: Pri v glavnem neizpremenjenem položaju se nadaljuje z nakupovanjem letošnjega pridelka po neizpremenjenih cenah. Zaključna tendenca je zlasti za boljše in najboljše blago čvrsta.

Slovaške zadeve

Zahteva po avtonomiji - Nasprotstvo paktu s sovjeti

Najvažnejši notranji politični dogodek v CSR, je veliki shod Slovakov pod vodstvom sivolasega patra Hlinka v Pištjanju. Udeležilo se ga je ogromno število slovaškega kmetskega naroda. V sprejemu je bilo 15 godb, udeleženci v narodnih nošah pa so nosili napise, ki zahtevajo narodno avtonomijo Slovakov. Shod je otvoril podpredsednik senata dr. Budaj, ki je dal besedo patru Hlinki, ki je prebral manifest na Slovaški narod.

Pater Hlinka navezuje na manifest slovaškega naroda iz leta 1861 in poudarja, da so Slovaki samosvoj narod, ki ima pravico do popolne avtonomije s slovaškim deželnim zborom. Nadalje se zahteva ministrstvo za slovaške zadeve v Pragi, kakor tudi slovaški deželni šolski svet. Hlinkov manifest gre preko znanih zahtev, ki so jih postavili Slovaki 30. maja 1918 v Pitzburgu.

Z Hlinko sta govorila tajnik slovaške narodne stranke Sokol in poslanec Sidor, ki sta poudarjala, da so Slovaki brezpogojno za skupno državo s Čehi, da pa zahtevajo v okviru te države kot poseben narod narodno deželno samostojnost, to je svojo lastno upravo, kakor tudi sodstvo.

Ti govori in resolucije so seveda izzvali tem večjo pozornost, ker se pravkar nahaja na Slovaškem predsednik republike dr. Beneš, ki je v svojih govorih poudarjal, da bi češkoslovaška država brez Slovakov in Karpatske Rusije mednarodno ničesar ne pomenila, da ne bi imela nobene vrednosti za Rusijo niti za kogarkoli drugega izmed današnjih zaveznikov CSR. Dr. Beneš je tudi tako Slovakom kakor ukrajinskim narodu Karpatske Rusije zagotovil, da bo češkoslovaška republika izpolnila vse njihove upravičene narodne zahteve, ter je sploh dobil najprisrčnejše stike s slovaškim narodom. Zato se manifest slovaškega vodje patra Hlinka smatra kot odgovor, ki se Pragi ne zdi baš primeren in tam ni našel dobrega odmeva, ker prinaša po stališču praške vlade v slovaško-češke odnose nepotrežno ostro noto.

Kar pa je to pot povzročilo še boj neprijeten občutek v vladnih krogih, je to, da so slovaški vodje Hlinkove stranke zahtevali popolno presušenje zunanje politike CSR, to je odpoved pakta z ruskimi sovjeti. Stališče katoliških in narodnih Slovakov je, da ta pakt ogroža predvsem Slovaško, ki bi v slučaju kakšnega spopada postala teren, na katerem bi se razvrstila rdeča armada, kar bi pomenilo nasilno boljševizacijo Slovačije. Pater Hlinka se je izjavil za politiko sporazuma s Poljsko in sploh za tako zunanjepolitično smer, ki bi dovedla do sodelovanja zapadnih demokracij, ki bi bile branik krščanske kulture proti boljševizmu brezboštvo. Dejal je, da Slovačija ne sme postati most med CSR in sovjetsko Rusijo.

Kar se tiče kočljivega vprašanja češko-ruskega pakta je treba zabeležiti, da so tudi češki katoličani v Pragi osnovali protiboljševiško ligo in da je tudi tajnik ministra Zajčka, ki sedi v vladi v imenu nemške krščansko-socialne stranke, dr. Pruscha, imel govor, v katerem je opozarjal na nevarnost boljševizacije CSR v zvezi z zunanjepolitično vezanostjo CSR z Rusijo.

Predsednik republike dr. Beneš je na svojem potovanju na manifest in resolucije katoliške ljudske stranke patra Hlinka indirektno že odgovoril v odgovoru na pozdrav škofa dr. Kmetke, ki je, rekoč, da se Slovaška zdaj, ko je združena s češkimi deželami, nima nikoli več bati kakega tujea osvajač, pa ob enem poudaril, da »smo Čehi in Slovaki en narod in ena država«. Kar se tiče »naroda«, bo to seveda izzvalo reakcijo v slovaški ljudski stranki.

*

Notarsko mesto v M. Soboti

Belgrad, 25. sept. m. Pravosodni minister je odredil, da se razpiše natečaj za zasedbo notarskega mesta v Murski Soboti, ki se je izpraznilo s smrtno notarja g. Kodra. Natečaj bo razpisala notarska zbornica v Ljubljani v roku 3 tednov, ko prejme odredbo pravosodnega ministra. Razpis bo objavljen v Službenih novinah in v Službenem listu dravske banovine.

je narodno gibanje omejeno na belgijske Flamce. Vendar pa ta pokret ni povsem enoten, ker se v njem pojavlja poleg izrazitih avtonomistov, ki so v velikanski večini sicer, tudi skupina, ki stavlja svoje politične cilje tudi izven okvira belgijske države.

Rexistično gibanje je na splošno mnogo bolj dinamično kakor akcijski flamski nacionalizem, ki trpi tudi radi svoje neenotnosti. V zadnjem času je med obema taboroma, ki imata idejno mnogo skupnega opazovati, precejšnje zblizanje tudi radi tega, ker rexizem v svojem programu ne izključuje kulturne in politične avtonomije bodisi za Flamce bodisi za Valonce. V rexističnem dnevniku »Nova država« zastopa Paul Demont, ki je voditelj rexizma na Flamskem, federativno ureditev države, ki naj bi upoštevala ljudski značaj obeh sestavnih delov. Tudi v stari katoliški stranki niso nasprotni federativno državni ureditvi. O vseh teh perečih vprašanjih se je na kongresu katoličanov mnogo razpravljalo.

Nekaj drugega seveda je vprašanje vesti. Profesor Louvainške univerze van Hove je imel razpravo o »Cerkvi in državi«, ki je zvenela v tem smislu, da katoličanom nikakor ni prepovedano sodelovati pri rexizmu, ali biti član flamskega nacionalnega pokreta. Oboje gibanj namreč je Cerkvi prijazno, nista pa konfesionalna, ampak delata s političnimi zahtevami. Eno kot drugo hoče nasprotstvo: klerikalizem — antiklerikalizem, ki že desetletja obvlada belgijsko politiko, notranje premagati in zediniti ves narod na politični ravni. Zlasti se rexizem poteguje za zastopstvo in mandat vsega belgijskega naroda. Rexizem je prav za prav revolucionarni pokret, ki pa bo obsojen na usodo in značaj ene izmed drugih političnih strank, ako se mu v kratki dobi ne posreči priti na oblast in zjeti ves narod. Vprašanje, ali naj katoličani polagajo večjo pažnjo na katoliški kakor na politično akcijo, je bilo razčističeno v tem smislu, da sta obe katoliškemu gibanju potrebni, le Cerkve naj se drži izven aktivne strankarske politike. Ob tej priliki je bilo načeto tudi vprašanje, kakšno naj bo razmerje stanovskih organizacij v narodni skupnosti, pri čemer je bil pojem »razreda« kot politične kategorije odločno odklo-njen kot nezdravljiv s krščanskim socialnim pojmovanjem. Govorilo se je tudi o demokraciji, tako iz praktičnega in čisto racionalnega stališča. Liberalna demokracija se je preživela. Treba je iskati novih potov in novega pravilnejšega razmerja med narodom in vodstvom države, kar naj bi omogočilo tudi hitrejšo poslovanje državnega ustroja, ki vsled tehničnega napredka potrebuje hitrih in končnoveljavnih odločb, brez dolgotrajnega zavlačevanja dostikrat brezplodnih parlamentarnih debat.

R. D.

Novi sleparji ljudstva med nami

Ljubljana, 25. septembra.

Ko se človek potaplja in ne najde nobene druge rešitve iz vode, se rad opremlja vsake slame v upanju, da mu ta pomore držati se nad vodo. Naše ubogo kmečko ljudstvo je podobno takemu potapljačemu se človeku. Nekdaj močni kmetje, premožni posestniki in dobro stoječi obrtniki, so sedaj v mučnih denarnih stiskah in v borbi za življenje. Ta stiska jim jemlje še zadnja razsodnost ter zato radi nasedajo različnim sleparjem, ki jim ponujajo svojo pomoč. Naš nekdanji kmečki človek, ki je bil znan po svoji prebrisanosti in po svojem nezaupanju, sedaj rad naseda vsem mogočim potujočim agentom ter žrtvuje še zadnje pare, ali pa si jih izposodi kjerkoli, da plača sleparjem nekakšno aro v upanju, da mu bo ta ara obrodila vsaj dvajsetkratno žetev.

„Vzajemna pomoč“, „Kmetijska eksportna zadruga“, „Daruvar“ itd.

Sistem teh goljufij je v bistvu enak. »Vzajemna pomoč« je po svojih agentih obljubljala ljudem težke tisočake, samo poprej je bilo treba plačati zavarovalnino. Zavarovati pa si mogel, kogar si hotel, ne da bi zavarovaneec za to vedel. Zavarovalnine so mogle znašati katerikoli znesek. Ljudje si niso dali dopovedati, da iz nič ni nič, in če je kdo, ki je špekuliral z zavarovalnino »Vzajemna pomoč«, res dobil kakšen znesek, je ta zadruga to takoj razbodela po vsem svetu, nikjer pa ni bilo objavljeno, da 90% zavarovancev ni prejelo ničesar za plačane zneske. Še huje je bilo pri »Kmetijski eksportni zadrugi« v Mariboru, pri podružnici te zadruge v Zagrebu, namreč pri »Edinosti«, in pri nekaterih manjših družbah v Ljubljani, ki so sicer spravile lepe premije, zavarovaneec pa niso ničesar dale. Ljudje so šli v svoji zaslepljenosti celo tako daleč, da so trdili, da je »Slovenec« kriv, ker je prvi pojasnil to občo sleparijo. Seveda, marsikdo, ki je plačal 700 do 800 Din sleparjem, je pričakoval od teh zavarovalnic kar po 10.000 Din zavarovalnine ter je bil razočaran, ker je njegov sorodnik prehitro ali pa prepozno umrl. Namreč tedaj, ko so bile te zavarovalnice že v konkurzi.

Podobno sleparijo so nekateri židovski agenti počeli tudi s srečkami. Vojno škodo, razne druge državne papirje in vrednotnice so ponujali po visokih cenah malim ljudem, jim obljubljali ugodnosti, toda vse na obroke. Pogoj je bil običajno tak, da dobi kupec državni papir šele tedaj, ko plača 8 ali več obrokov. Židovski špekulanti so prav dobro vedeli, da se bo to malokomu ali nikomur posrečilo, saj ni mogoče od preproste služkinje pričakovati, da bi plačala v točnem terminu vseh osem obrokov; potem pa srečka itak propade, plačani znesek pa le ostane v žepu goljufivega agenta. Proti temu početju so bili brez moči državno tožilstvo, sodišče in banska uprava, ker so smatrali te oblasti, da pač vse spada pod civilni zakonik, ne pa pod kazenski.

V enem primeru pa je policija že pred leti le preprečila veliko škodo. Bilo je to tedaj, ko se je na Karlovski cesti ustanovila podružnica hrvatske banke »Daruvar«. Agentje te »banke« ali »štedionice« so hodili okrog strank, tvežli ljudem, da imajo velik kapital, da so na zadrugi podlagi, toda vsakdo mora šest mesecev plačevati pristopnino, ki tej »banki« ali »zadrugi«, potem pa dobi posojilo, kolikor je pač plačal oziroma kolikor mu ga banka da, in po obrestih, kakor jih »banka« določi. Pogoj so bili tako skrbno sestavljeni, da prav za prav član te »zadruge« niti ni vedel, kdaj dobi, če sploh dobi, tako zaželeno posojilo. Toda, kadar teče voda v grlo, se marsikdo oprime zadnjega upanja in ako nihče ne da posojila, ga bo morda dal »Daruvar«. Marsikdo je tedaj po šest mesecev plačeval zadrugne deleže, toda, ko je prišel čas in je prošil za posojilo, ga seveda ni dobil, kvečjemu tolažilni odgovor: »Počakajte, so drugi še poprej na vrsti!« Vmes je nazadnje posegla policija, ki je to zadrugo izgnala iz Ljubljane. Ko so se voditelji »zadrug« obrnili na nekoga ljubljanskega odvetnika za pravno pomoč, jim je ta prostodušno svetoval: »Gospodje, čim prej izginite iz Slovenije. Za take sleparije smo Slovenci prepametni! S takimi rečmi lahko špekulirate na Hrvatskem, pri nas ne!«

Novi „Daruvar“

Zdi pa se, da ta ljubljanski odvetnik vendar ni imel prav. Podobni trikovi se pri nas še vedno dogajajo in še vedno donajajo sleparskim agentom mastne dobičke. V Ljubljani, na deželi pa zlasti v kamniškem okraju, so se zadnje čase pojavila množica hrvatskih agentov, ki se predstavljajo za

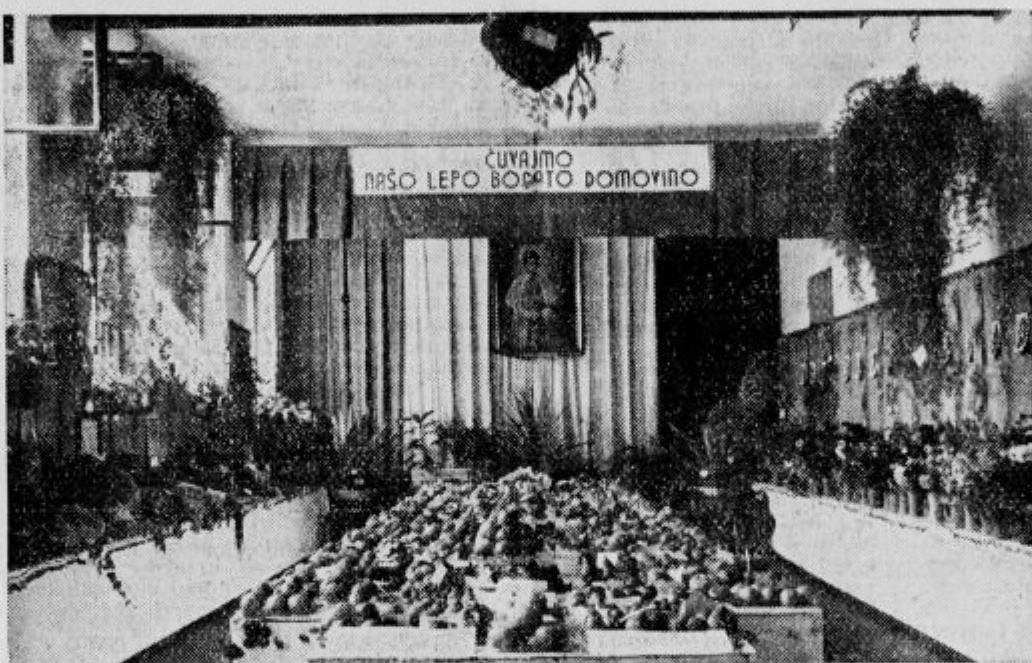
»zastopnike«, za »poddirektorje« in »direktorje« neke hrvatske »banke« ali »štedionice«, ki ponuja obrtnikom, trgovcem in kmetom, zlasti pa takim, ki na nedolžen način špekulirajo, da pridejo za mal denar do velikega posojila iz te »banke« ali »štedionice«. Seveda mora naš neumni slovenski človek, za kar ga smatrajo hrvatski agentje te »banke«, plačevati šest mesecev zadrugne deleže in pristopnino, da sme po pol leta prositi, samo prositi in nič več, za posojilo. Vprašanje je, koliko kmetov bo tako posojilo res dobilo, morda izmed tisočev eden, da bo potem služil ostalim za vabo, kakor limanice ptičjem ali trnek ribam. Prav od kmetov v kamniškem okraju bi bilo pričakovati nekoliko več razsodnosti. Toda vprašanje je, zakaj so se hrvatski in židovski agentje vrgli vprav na ta okraj? Morda zato, ker slutijo, da v tem okraju kmetje sem in tja še hranijo kakšnega kovača, ki bi jim ga radi odvzeli! Sicer pa so ti hrvatski agentje osleparili že nekaj izkušanih ljubljanskih trgovcev in obrtnikov za dobre tisočake. V igri je zopet neki znani ljubljanski prekupčevalec s knjižicami, srečkami in podobnim blagom, ki je že nekoč imel hude sitnosti pri sodišču zaradi kupčij s knjižicami.

Maček bo dal

Špekulantski agentje nastopajo samozvestno. Rokave sunkižev imajo natlačene z bato, da izgledajo čim bolj mogočno. Govore osorno in sladko, nastopajo avtoritativno, samozvestno in mogočno, da ubog podeželski človek kar zleze pred njimi pod klop. Saj ni mogoče, da bi ti mogočni, lepo oblečeni gospodje goljufali? In tako kmet zaupa gospodom še zadnje kovače, v upanju, da se mu bodo čez pol leta spremenili v slotake. — Agentje vedo tudi povedati, odkod denar. Dal ga bo dr. Maček, naš kmečki vodja. Kaj slovenski voditelji, ti ne skrbje za kmeta, toda dr. Maček, ta ima zveze z Ameriko, ameriški Hrvatje bodo poslali Mačku denar, pri nas boste dobili pomoč... Seveda nima dr. Maček s to goljufivo akcijo hrvatskih sleparskih agentov prav nobene zveze, toda žalostno je, da se tako izrablja ugled njegovega imena. Kakor že dosedaj nešteti hrvatski kmetje, tako postajajo vnovič žrtve teh sleparjev tudi slovenski. Ze sedaj, ko se je ta splošna sleparija komaj razpasla, je nešteto naših ljudi razočarani; kaj bo šele potem, ko pride splošno razočaranje, kakor je bilo z »Vzajemno pomočjo«, z »Daruvarjem« s »Kmetijsko eksportno zadrugo« in drugimi podobnimi »blagodejnimi pomočmi« za naše ljudstvo!

Naše orožništvo na deželi naj bi ne čakalo inicijative samo od zgoraj, kdaj naj v to očito sleparsko početje poseže, temveč naj bi že takoj marljivo ustavljalo te agente in jih legitimiralo. Nemara bi med njimi našlo tudi kakšen zanimiv plen na podlagi prejetih tiralic. Toliko zaenkrat!

Razstava naših vrtov na Viču

Podružnica Slovenskega sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču obhaja letos 10 letnico svojega obstoja. V teh desetih letih se je razrasla v močno vejo Slovenskega sadjarskega in vrtnarskega društva, saj šteje že čez 130 članov. Pomembnost podružnice je predvsem poudariti zaradi tega, ker deluje med viškim ljudstvom in pridobiva med njimi prijatelje za lep domač vrtiček in pa domok.

Desetletnico je proslavila podružnica z »Razstavo naših vrtov«, na kateri naj ima vsakdo priliko, da razstavi svoje pridelke in se z njimi tudi postavi. Razstavljenega blaga je veliko in je razstava okusno prirejena. Predvsem vzbuja splošno pozornost krasno sadje pomolokih vrst. Hruške in jabolka se bleščejo z velike srednje razstavne mize tako, da jih vsak obiskovalec prav poželjivo gleda in mu vzbujajo željo, da bi tudi sam pridelal take plodove na lastnem vrtičku.

Kakor že omenjeno, je sedež Zveze v Zagrebu ter bo v smislu sklepa skupščine tudi se za nadaljnja tri leta v Zagrebu ostal. V predsedstvu Zveze so trije predstavniki, vsakokratni župani: Belgrad, Zagreba in Ljubljane, posle pa vodi predsednik tiste občine, v kateri je vsakokratni sedež Zveze. Letošnja skupščina je vodil mesto zadružnega predsednika Erberja, podpredsednik zagrebske občine Teodor Kaufman. Pri otvoritvi, katere so se udeležili odposlanec Nj. Vel. kralja, zastopniki finančnega in notranjega ministrstva ter lokalnih oblasti, so poleg poslovednega predsednika pozdravili skupščino tudi vodja belgrajske delegacije, član mestnega sveta Nikolajević in predsednik mestne občine Ljubljanske dr. Adlešič, ki je bil za svoja izvajanja med govorom in koncem govora živahno aplavdiran.

Mesto Cetinje se je za sprejem zastopnikov mest celo pripravilo in je prireditev vestno organiziralo. Predsednik cetinjske občine je delegate, ki so v soboto popoldne prispeli z avtobusi iz Dubrovnika, sprejel že v Njeguših ter je bil nato ves čas nadvse požrtvovalen in pozoren domačin in vodnik gostov. V soboto zvečer je bila na čast gostom svečana predstava v novem cetinjskem gledališču, v nedeljo pa je priredila mestna občina svečani banket v »Grand hotelu«. Tudi ob tej priliki so se vrstili mnogi govorniki, govoril je tudi predsednik mestne občine Ljubljanske dr. Adlešič, ki je tudi takaj za svoja klena izvajanja in lepo zasnovani govor žel ponovno priznanje in aplavz. V ponedeljek, 21. sept. so si delegati pod vodstvom cetinjskega župana ogledali še sanatorij na Lovčenu, popoldne pa so se vrtnili na svoje domove. Predsednik cetinjske občine in vsem, ki so pri organizaciji sodelovali, gre vse priznanje in pohvala. Vsi delegati so se vračali z zavestjo, da je bil s programom izvršen zopet velik korak na preji v organizaciji jugoslovanskih mest. Delegacija mesta Ljubljane pa je lahko še posebej zadovoljna, saj je ob vseh prilikah in z vsemi predlogi dosegla popolno priznanje in uspeh.

Sprejem bolgarskih avtomobilistov pred »Zvezdo« v Ljubljani.

vega imena. Kakor že dosedaj nešteti hrvatski kmetje, tako postajajo vnovič žrtve teh sleparjev tudi slovenski. Ze sedaj, ko se je ta splošna sleparija komaj razpasla, je nešteto naših ljudi razočarani; kaj bo šele potem, ko pride splošno razočaranje, kakor je bilo z »Vzajemno pomočjo«, z »Daruvarjem« s »Kmetijsko eksportno zadrugo« in drugimi podobnimi »blagodejnimi pomočmi« za naše ljudstvo!

Naše orožništvo na deželi naj bi ne čakalo inicijative samo od zgoraj, kdaj naj v to očito sleparsko početje poseže, temveč naj bi že takoj marljivo ustavljalo te agente in jih legitimiralo. Nemara bi med njimi našlo tudi kakšen zanimiv plen na podlagi prejetih tiralic. Toliko zaenkrat!

60letnica Rdečega križa

Gospod predsednik ministrskega sveta dr. M. M. Stojadinović je dal na razpolago za spomenico društva o priliki 60letnice sledeče posvetilo:

»Pod posebno težkimi okolištnimi je društvo Rdečega križa primerno vršilo svojo plemenito dolžnost v vojnah za osvobodjenje in zedinjenje našega naroda, nudeč nego in pomoč bolnim in ranjenim, posredujoč zadovoljevanje in prejetje pomoči ujetnikom in internirancem, kakor tudi ženam vojakov v zasedeni domovini, omogočujoč končno tudi njihovo medsebojno občevanje.

V povojni dobi je društvo Rdečega križa, razen priprav za vršenje svojih nalog za primer vojne, delilo narodu prvo pomoč v težkih elementarnih nesrečah in pomagalo v takih primerih tudi drugim narodom.

S takim svojim delom si je pridobilo društvo Rdečega križa doma in na tujem še poseben ugled in zaslužen spoštovanje in priznanje.

Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. M. M. Stojadinović, 1 r.

Dva frančiškanska novomašnika

Škof dr. Gregorij Rožman bo posvečeval v frančiškanski cerkvi.

V nedeljo, dne 27. septembra bo v frančiškanski cerkvi v Ljubljani slovesnost, kakor je ni bilo pri frančiškanih že 40 let. Prevzvišeni g. škof dr. Rožman bo namreč, iz velike prijaznosti, v naši cerkvi posvetil v mašnika dva mlada frančiškana. Slovesnost se začne ob 9 popoldne. — Najprej bo vzhod prevzvišenega v cerkev. Pri cerkvenih vratih ga čakata novomašnika, spremljana od celokupne samostanske družine. Nato se poje »Ecce Sacerdos magnus«. Takoj nato se začne škofova sveta maša, ki bodo med njo izvršeni globoki in resni obredi mašniškega posvečenja. Novomašnika sta: p. Martin Pere in p. Marijan Valenčak. Popoldne ob 4 bosta podelila oba svoj novomašniški blagoslov. Novo mašo bosta imela oba prihodnjo nedeljo, dne 4. oktobra na praznik sv. Frančiška Serafinskega. P. Martin bo pel novo sv. mašo v Kozjem pri Rajhenburgu. Pridigal mu bo p. Karol Džak, definitor iz Kamnika. P. Marijan pa bo zapel prvo Glorijo v Velenju. Njegov novomašniški pridigar bo p. Gabriel Planinšek iz Maribora. — Obema iskrene čestitke.

Strah Ižancev sojen

Ljubljana, 25. sept.

Pred velikim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelji, se je danes ob 16. nadaljevala pretekli teden prekinjena glavna razprava proti samskemu delavcu, 38letnemu Jakobu Ovnju iz Strahomera pri Igu. Obtožen je bil zločina razbojništva, ko je 7. julija zjutraj zagrabil 87-letno staro Marjano Grumovo na Gor. Igu, jo vlek v klet, nato pa prebrskal razne shrambe in sohe ter odnesel več gotovine, tako tudi srebrne avstr. krone, poročni prstan, kar je bilo zanj usodno, ker so ta prstan pozneje pri njem našli orožniki. Naprtil je za 860 Din škodo.

Posestnik Grum je kritičnega dne odšel s hlapci zgodaj zjutraj pod Krim kosit. Zena mu je pozneje prinesla zajtrk. Starša Marjana je sama ostala doma. Iški orožniki so prav omenjeno jutro že ob 3 čakali na Jakoba Ovna, da bi ga aretirali in odvabili v ljubljanske zapore, kjer je imel prestati 10-dnevno zaporno kazen. Orožniki niti slutili niso, da je bil Oven zjutraj na takem razbojniškem pohodu. Sumljivo se jim je zdelo, da si je Oven v Ljubljani s stodinarskim bankovcem nakupil hrane kar za 3 dni. V jetniški pisarni pa se je primeril prav komičen incident. Oven je stal slečen kot kamenit kip. Niti premaknil se ni. Ko ga je paznik nekoliko porukal, pa so zadaj padle na tla 3 srebrne avstrijske krone.

Vsi indici močno obremenjujejo obtoženca, ki ga Ižanci kratko imenujejo »strah iz Strahomera«, kajti Oven je znan kot delomrzen človek, ki nerad prime za pošteno delo. Je nevaren tat, saj je bil že 21krat kaznovan. Kmetom se je rogaj, češ: »Trdo delate ko živina! Jaz nič ne delam, pa živim ko ptiček na vejici.«

Po tri ure trajajoči razpravi je bil Jakob Oven obsojen na razbojništvo na 3 leta robije. Oven trenotno ves razburjen sodbe ni sprejel.

Skupščina Zveze mest

Mestne občine naše kraljevine so po veliki večini organizirane v skupni Zvezi mest kraljevine Jugoslavije, katere sedež je sedaj v Zagrebu. — Vsakoletna skupščina te zveze se vrše vedno v kakem drugem mestu, letos je bilo za leto skupščino izbrano staroslovno Cetinje. V soboto, dne 19. septembra 1936 je bila v Dubrovniku seja poslovnega in nadzornega odbora, v nedeljo dne 20. sept. pa plenarna skupščina na Cetinju. Poleg zastopnikov vseh večjih mest naše kraljevine, so se skupščine udeležili tudi zastopniki slovenskih mest: Ljubljane, Maribora in Celja.

Na sejah upravnega odbora in na skupščinah se pretresajo vsa važnejša vprašanja komunalne politike in komunalnega gospodarstva. Na letošnji skupščini je tudi Ljubljana inicijativno posegla v delovanje in poslovanje te Zveze. Predsednik mestne občine dr. Adlešič je na seji upravnega odbora stavil več važnih predlogov, ki si jih je upravni odbor osvojil ter jih je skupščina tudi sprejela. Predlogi se tičejo predvsem novelizacije gradbenega zakona (referiral član mestnega sveta in načelnik gradbenega odbora dr. Stele Fran), ureditve prečiščevalnih vprašanj mestne občine, novelizacije zakona o mestnih občinah, o mestnih knjižnicah in arhivih, o obveznem dajanju podatkov za komunalno statistično službo ter o ustanovitvi Zveze slovenskih mest. Zlasti je želo živahno odobravanje poročilo o socialnih nalogah mestnih občin in smotnejši ureditvi socialnega skrbstva ter se je o temi razvila živahna debata. Zlasti je bila naglašena potreba po enotnem zakonu o samoupravnih finančah, ki naj pravično razmeji finančne interese države, banovine in občin, o plačilu dolžnih zaostankov države, o oprostitvi plačevanja državnih davkov za mestno imovino in imovino mestnih podjetij, o zakonu o samoupravnih hranilnicah, kjer se je zlasti zahtevalo, da se hranilnicam zopet dovoli hramba pupilnega denarja in pa da se hranilnice v vprašanju kmet-skih dolgov izenatijo s poljožajem, ki ga imajo državni denarni zavodi, o polovični vožnji za občinske uslužbenke itd., itd.

Tekstilne tovarne zopet delajo

S podpisom kolektivne pogodbe za tekstilno delavstvo so padli razlogi za stavko in tako so začele številne manjše tovarne v vsej Sloveniji zopet obratovati. Tudi nekatere večje bodo deloma začele še ta teden, ostale večje tekstilne tovarne pa bodo začele obratovati s ponedeljkom. Delavstvo je v splošnem zadovoljno z doseženim rezultatom. Ker so se podjetja obvezala, da ne bodo nikogar od stavkajočih izključila od zopetne zaposlitve samo radi tega, ker je stavkal, je popolnoma neupravičen vsak strah, da bi podjetja sedaj odklanjala delavne moči stavkajočih. V spornih primerih pa bodo podjetja sprejela posredovanje strokovnih organizacij. K sedanjemu položaju zavzema kaj čudno stališče četrtkov »Slovenski Narod«, ki piše tako, kakor da mu ne bi bilo všeč, da je bila sklenjena kolektivna pogodba. Ze v podnaslovu klenjara: Praksa bo pokazala ali je večerai sklenjena kolektivna pogodba

dobra. Nadalje kaj zanimivo obračunava finančni efekt nove kolektivne pogodbe, pri čemer izračuna, da pomenja ta pogodba za delavca povprečno 75 Din več zasluka na leto. Ker »Slovenski Narod« sam priznava, da pomenja nova pogodba zvišanje medz tekstilnega delavstva za 8 milijonov dinarjev na leto, bi si tudi lahko izračunal, da znaša povprečni večji zaslužek za vsakega delavca, če jih računamo 14.000, še vedno 570 Din na leto. Končno pa razlaga, da bodo delavci še odgovarjali za svoje prestopke med stavko in da vsem ne bodo mogle niti strokovne organizacije pomagati s svojim posredovanjem. Pri najboljši volji si ne moremo misliti drugega, kakor to, da je »Slovenskemu Narodu« žal, da se je razburjenje poleglo in da je treba z zavirnim pisanjem in neresničnim poročanjem zopet nekoliko razburiti delavstvo, ki se je sedaj že pomirilo.

Drobne novice

Prva dela za razširjenje bolnišnice

Ljubljana, 25. sept.

Prva dela za gradnjo modernega paviljona k kirurškemu oddelku so se včeraj pričela. Najprej so zatrasirali odnosno zakoličili prostor, kjer bo zgrajen paviljon, ki bo 90 m dolg, okoli 13 m širok in enonadstropen. Danes so začeli s kopanjem temelja. Gradbeni dela so poverjena stavbi tvrdki Gabrijelečič. Vsa gradbena dela z nabavo inventarja so proračunana na približno 3 milj. Din. Paviljon se bo držal kirurškega oddelka.

Koledar

Sobota, 26. septembra: Ciprijan in Justina, mučenca; Vigilij, škof.

Osebnosti

— Iz meščansko-šolske službe. Za vršilca dolžnosti upravitelja na l. deški meščanski šoli v Mariboru je imenovan prof. Franc Fink, doslej profesor na učiteljski šoli v Mariboru. Za vršilca dolžnosti upravitelja meščanske šole v Ptujju je p. imenovan Josip Babšek, doslej vršilec upravitelja meščanske šole v Zupanji, savska banovina.

ELITNI KINO MATICA

TELEFON 21-24

Najlejša, melodiozna in razkošna opereta
Carla Millöckerja

Dijak prosjak

V glavnih vlogah:

Carola Höhn, Marika Röck, Johannes Horsters, Ida Wüst in Fritz Kampers.

Predstave ob 16, 19.15 in 21.15. Predprodaja vstopnic dnevno od 11—1/2 in od 15 dalje.

— V Rimu se mudi skupina Slovencev, ki jo je organiziral Prosvetna zveza v Ljubljani, na svetovni razstavi katoliškega tiska. Skupina šteje 22 oseb. Izletniki so iz raznih stanov, vodi skupino stolni kanonik dr. Gregorij Zerjav. Odpotovali so iz Ljubljane v torek, 22. t. m., tja gredo so se ustavili v Florenci, kjer so si ogledali znamenito stolnico in umetniško galerijo slik. V Rimu so dospeli v sredo, 23. t. m. ob 6 zvečer. V Rimu ostanejo do ponedeljka zjutraj, v torek se vrnejo v Ljubljano. Obenem se vsi v Rimu tudi svetovni kongres katoliških časnikov. Tudi na tem kongresu smo zastopani Slovenci.

— Prosvetna in izobraževalna društva, ki razpolagajo s tamburaškimi instrumenti, šolami ter partiturnimi, vjdno prosimo, da sporoče na Prosvetno zvezo v Ljubljani. Miklošičeva c. 7, pod kakšnimi pogoji so pripravljeni odprodati instrumente in notni material. Zveza nujno rabi dva kompletna tamburaška zbora za prosvetna društva v inozemstvu. — Istotako kupi Zveza že rabljene ekioptične aparate.

— »Straža v viharju« III. letnik — tednik. Vsem naročnikom in prijateljem naznanjamo, da bo prva številka III. letnika »Straže v viharju« izšla 1. oktobra. — Uredništvo in uprava.

— Blagoslovitev novega vodovoda. V nedeljo, 27. t. m., bo v Gornjem Suhadolu pod Gorjanci blagoslovičen novo zgrajenega vodovoda, delo higijskega zavoda v Ljubljani. Slovesnost bo poldne ob 2. Udeležiti se je kot boter g. ban dr. Marko Natlačen. Ljubljanski in drugi izletniki se lahko poslužijo izletniškega vlaka, napravijo turo na Gorjance, ki se bledijo sedaj v jesenskem žaru, z Gorjancev pa vodi lepa markirana pot v Gornji Suhadol, od tu jih pa po želji popeljejo vozniki pocieni v Novo mesto na vlak. In še to povemo: »Že črčice prepeva, ne more več spat; trgatve veleva...« — in grozdje je letos zelo sladko. Pridite in pogledite oziroma poskusite!

— Narodni zaklad. Zbirka državnih himen in slovenskih narodnih pesmi za gosli in klavir, priredil Josip Vedral, bivši profesor glasbe na ljubljanskem konservatoriju, založila jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Cena izvodu za gosli 10 Din, klavirsko spremljevanje 30 Din. Omenjeno zbirko toplo priporočamo zlasti šolski mladini, ki se prične učiti gosli. Poleg violinske šole bo uporabljala uspešno te pesmice in se tako seznanjala z našo narodno pesmijo. Najbolj znane narodne pesmi, po številu 25, obsega pričujoči zvezek, harmonizirane v nalažljive slogu tako, da te napreve z lahko obvlada učenec že v prvi polovici učne dobe. Se več veselja do tega glasbila bo vzbudilo v učenca, ako jih bo igral ob spremljevanju klavirja, na kar naše gg. učitelje gosli še posebej opozarjamo. Spremljevanje je istotako prirejeno v prav takem slogu in ne bo delalo nobenih preglavic in težkoč, učitelj pa bo s tem dosegel tem večji uspeh.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzmite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— Delni nakladi današnjega lista so priloženi letaki H. Serdaršič, Belgrad — za nakup srečk drž. razr. ločurje.

— Banovinska kmetijsko-gospodinska šola na Mali Loki, p. Velika Loka na Dolenjskem, prične dne 3. nov. t. l. novo šolsko leto. Šola je enoletna. Sprejemajo se samo kmečka dekleta. Oskrbovalnina znaša od 125 do 350 Din na mesec. Kmečkim dekletom, ki zaradi težkih gospodarskih razmer ne morejo plačati cele oskrbovalnine, pa podeljuje kralj. banska uprava primerne stipendije. Pri okr. kmet. odborih naj prosilke, odnosno njih namestniki, za stipendije sami zaprosijo. Dekle, ki želi vstopiti v šolo, mora biti stara 16 let, popolnoma zdrava, pravno neoporečna; zato naj lastnorčno pisani in s 5 Din kolkom kolkovani prošnji priloži: 1. krstni list, 2. zadnje šolsko izpričevalo, 3. navstveno izpričevalo, 4. zdravniško izpričevalo, 5. obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo stroške šolanja. Prosilke, ki žele stipendije, pa morajo priložiti še: premoženjski izkaz z uradno navedbo zemljiškega davka (potrjeno od davčne uprave) in gospodarskega stanja staršev ali njihovih namestnikov. Prošnje za sprejem je poslati najkasneje do 30. sept. t. l. naravnost vodstvu banovinske kmetijsko-gospodinske šole na Mali Loki, p. Velika Loka, kjer se na željo dobe še nadaljnja pojasnila.

— Vid Vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanemu potiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Obsojen ponarejevalec kovancev. Ključavničar, 64 letni Jakob Gaberšek, ki je bil že l. 1934 obsojen zaradi ponarejanja 50 dinarskih kovancev, je bil včeraj obsojen še dodatno na 1 leto robije, ker so pri njem našli orožniki v Velesovem 5 ponarejenih kovancev po 50 in 8 po 20 Din. Sprva je bil Gaberšek od orožnikov aretiran zaradi suma, da je izvršil neko večjo tatvino pa so pri njem dobili falzifikate.

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združeni s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefovo« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. Ogl. rog. S. br. 30474/35.

— Duševno bolna požigalka internirana. Kočarica Marija Ravnikarjeva je 21. marca zažgala kozolec sosedu Francetu Koslu v Zalogu pri Moravčah. Pozneje, 21. avgusta, pa je zažgala župniku g. Markiču gospodarsko poslopje. Povzročila je škodo do 70.000 Din. Zdravnik-pahijater je izdal mnenje, da Ravnikarjeva za dejanje ni odgovorna, ker je duševno bolna. Trpi na demencia precox. Pred malim senatom je včeraj pripovedovala, da ji je Bog ukazal požigati. Nekoč je celo iz tabernaklja vzela hostije in se doma sama obhajala. Naposled je zatrjevala sodnikom: »Povsod je Bog z menoj. Moram moliti, da se duše očistijo in zveličajo.« Mali senat je odredil, da se Ravnikarjeva odda v zavod na zdravljenje. Začasno ostane v Ljubljani, pozneje bo prepeljana v Lepoglavo, ko bo tam zgrajeno posebno poslopje za take nesrečnice.

Ljubljana

— Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15, pred odhodom turistijskih vlakov.

— Zastopniki bolgarskih avtomobilistov na banski upravi. Davi sta se prijavila pri g. banu v spremstvu predsednika ljubljanskega avtomobilskega g. Praprotnika zastopnik organizacije bolgarskih avtomobilistov direktor Hristo Topčilev in kraljev adjutant polkovnik Arjanov. Ker je bil gosp. ban dr. Marko Natlačen odsoten, ju je sprejel kot namestnik bana podban dr. Majcen, kateremu sta bolgarska gosta izrazila svoje zadovoljstvo nad lepim sprejemom v Sloveniji. Posebno sta pohvalila naravne lepote Slovenije, lepo urejene razmere in red, ki vlada povsod. Priznala sta, da se še nikjer bolgarski izletniki niso počutili tako udobno in domače, kakor pri nas in da se počutijo vsi izletniki v Sloveniji tako, kakor da bi bili doma med brati.

— Prosvetno društvo Ljubljana-mesto. Za povzdigo našega društva želimo ustanoviti Mladinski krožek (Mladce), ki naj bi bili pozneje opora in pomoč imenovanemu društvu. Zaradi tega prosimo cenjene starše, da dovolijo svojim sinovom pristop v prosvetne vrste. Sprejemajo se dečki v starosti od 10 do 15 let, in to le sinovi poštenih in krščanskih staršev. Ker je v bližnji bodočnosti na vidiku tudi prva naša akademija, na kateri bi nastopil tudi Mladinski krožek, vabimo, da se vsi tisti, ki imajo veselje do našega društva, oglasijo v nedeljo, 27. t. m. v društveni sobi, Tyrševa cesta 29-I, hiša Gospodarske zveze, od 10—11 dopoldne.

KINO SLOGA

TELEFON 27-30

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri opereta

Noč na Donavi

Wolff. Liebeneiner - Leo Szek - Dorit Kreysler

Ob 14-15 uri prekrasen film ljubezni

Živim in ljubim v glavnih vlogi

Globoko znane cene Din 3.50 in Din 5.50

— Ljudska knjižnica nudi najnovejšo povesti in romane v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku. V zadnjem času je bilo nabavljenih nad 1000 novit. Izposoja tudi za daljšo dobo na deželo. Posluje od 8—12 in od 2—7.

— Samogol bi lahko imenovali štorčljivi podobno sivo plico s črnim robom perutnic v Zivalskem vrtu ob Lattermanovem drevoredu. Dosti močnejši in nekoliko upogibni kljun ima od domače štorčle, da lahko požre tudi celo žabo, česar naše štorčle ne morejo. Tudi to prednost imajo, da vidijo in love tudi ponoči v temi. Legenda pravi, da je Bog to štorčlo kaznoval zaradi požrečnosti, da je in je, a nikdar ni sita. Zato ji Nemci pravijo »Nimmersatt«. Čeprav so samogolji iz Afrike, vendar je njih sorodnikov, vsaj kar se požrečnosti in samogolnosti tiče, tudi pri nas preveč. Mnogo manj nevaren je pa gotovo samogol, ki ga vidimo v Zivalskem vrtu v Lattermanovem drevoredu med belimi in črnimi štorčljami, rjavimi čapljami in v družbi plavice ter elegantnih belih čapeli ob ribniku, kjer plavajo divje rac.

KINO KODELJEVO - Tel. 31-62

Danes ob pol 9 in jutri ob 4, 6 in pol 9

Nj. Visočanstvo postešček in popolna olimpijada

— Zvočni tednik z vselej. K članku, ki smo ga pod tem naslovom priobčili včeraj, nam je uprava vselej poslala naslednje pojasnilo: »Popolnoma soglašamo z ostro kritiko pisca in se zavedamo, da je film veselejo kakor propaganda za Ljubljano in njen vselejem. Dovoljujemo si pa pojasniti, da pisec ni bil točno informiran o rojstvu tega filma. — Dva dni pred otvoritvijo slovesne vselejsejske razstave nas je posetil predstavnik Narodne filmske industrije d. d. Zagreb-Belgrad za proizvodnjo jugoslovanskih nacionalnih filmov, g. Franjo Ledić, predložil odlična uradna priporočila in zaprosil za dovoljenje filmanja zanimivosti na predstojiči razstavi. To dovoljenje smo g. Lediću izdali, nikakor pa nismo pozvali ne njega, niti naročili filma za naš račun, še manj pa plačali ali subvencionirali. G. Ledić je filmal našo prireditev kot aktualno zanimivost; brezdomno pa mora nekdo njegovo delo subvencionirati, saj je že sam filmski material draga stvar.«

Ljubljano je navdušil - kot doslej še noben film

Danes ob 16, 19.15 in 21.15

Najnovejši
najčudovitejši
in najboljši
film ženjalnega
umetnika!

Charlie Chaplin: Moderni časi

Ob 14.15 uri po globoko znanih cenah fantastičen in napet film iz krajevstva tehnike in stroja: **ŽELEZNI DEMONI**

Kapite vstopnice v predprodaji
KINO UNION
TEL. 22-21

— Senpeterski deklški krožek ima danes ob 8 zvečer v društveni dvorani redni sešatek. Na programu je zanimivo skioptično predavanje »Potovanje po Palestini«. Vse članice ter druga šentpeterska dekleta vabimo k obilni udeležbi. — Odbor.

— Člani Stolne prosvete se udeležijo v nedeljo, 27. t. m. poldnevnega izleta k Sv. Katarini nad Medvodami. Odhod z opoldanskega vlakom do Medvod. Vabljeni tudi vsi prijatelji Stolne prosvete!

— Primorsko akademsko starešinstvo bo imelo članski sešatek danes 26. septembra ob 20 v salonu restavracije »Slamič«, Gosposvetska cesta, Ljubljana.

— Mladinski pevski zbor. Za mladinski pevski zbor se sprejemajo deklice in dečki od 7. do 17. leta, ki imajo odličen posluš in lep glas. Ta zbor bo gojil predvsem narodno in tudi umetno pesem. Pouk bo brezplačen in sprejemali se bodo samo otroci iz neimovitih slojev. Prijave ob ponedeljkih od 13—15 in ob sredo in petkih od 8—10 pri prof. Rančigaju, Bleiweisova cesta 21, priliježi.

— Abiturijenski lečaj Zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani. Predavanja na abiturijenskem lečaju se prične 1. oktobra ob 8 v zgradbi trgovske akademije, Bleiweisova cesta, učilnica št. 6.

— Za ogled razstave Franceta Kralja, na kateri so zbrana njegova važnejša dela iz zadnjih let, je danes predzadnji dan. Razstava se zaključuje 27. t. m., na kar opozarjamo, ko razstavo priporočamo.

— Izobraževalni in učni lečaj Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Trgovsko društvo »Merkur« priredi počeni z oktobrom večerne izobraževalne lečaje ob delavskih v času od 19 do 21. Lečaji bodo za slovensko stenografijo ter začetni in nadaljevalni lečaji za laščino in nemščino. Prijave v društveni pisarni, Trg. dom, priliježi, od 8 do 14. Opozarjamo na koristnost teh lečajev, ki so poceni vsem zainteresentom na razpolago.

— Kino Kodeljevo igra danes ob pol 9 in jutri ob 4, 6 do pol 9 veseloigro »Nj. Visočanstvo — postešček« in »Popolno olimpijado«.

— Zanimivosti z ribjega trga. Tržno nadzorstvo proučava vprašanje, kako naj bi se ribji trg moderniziral, da bi odgovarjal vsem veterinarsko-sanitarnim in higijskim razmeram. Novost je dalje, da preurejajo priliježne prostore škofijske palače v kotu Pogačarjevega trga za veliko moderno trgovino z ribami. Te prostore je vzela v najem trdka »Riba«, ki se 1. oktobra preseli iz Gradišča. Včeraj je bila na trgu prav velika izbira finih morskih rib, kajti bliža se sezona za boljše morske ribe. Včeraj je bil na prodaj lep, 2½ kg težak lubenji, ki je bil prodan po 88 Din kg. Cene ostalih morskih ribam: male sardele 12, velike 16, skuše 16—20, cipiji 24, listi in trilji 40, linji 28, arboni 30 in tun 24 Din kg, ki se je pocenil. Povpraševanje po ribah je bilo minimalno. Sladkovodne ribe: domače žive postvri 40, dunavske postvri 22, šuke 20, belice 8 Din kg.

— Električna zadruza za Sp. in Zg. Sisko obvešča vse svoje odjemalce, da bo v nedeljo, dne 27. t. m. od 6 zjutraj do 2 popoldne prekinjen električni tok zaradi popravil na daljnovodu mestne elektrarne.

— Nesreča delavca pri delu. Včeraj zjutraj so z gorenjskim vlakom pripeljali v Ljubljano 37-letnega delavca Jura Pajčiča, doma iz Deseniča na Hrvaškem. Pajčič je zaposlen pri kranjski trdnici »Slavec« ter je včeraj delal pri neki gradnji v Kranjski gori. Med delom je prišel pod vagonček, ki mu je srl nogo v stegnu. Pajčiča je na kolo dvoru prevzel reševalni avto in ga prepeljal v bolnišnico.

Maribor

— Razstava slikarskih del akademika Alojzija Sušmelja v Selnici ob Dravi. V veselje nam je, ko opazamo, da se mlajši rod, ki študira v tujih mestih, čimdalje bolj obrača k zemlji, ki ga je rodila in mu vdihnila prve pojme o lepoti umetnosti. Kot razveseljiv dokaz k tej trditvi omenjamo poizkus akademika zagrebške umetniške akademije Alojzija Sušmelja, ki odvori prvo razstavo svojih slik prav tam, kjer je prvi občutil lepoto in možnost ustvarjanja, v svoji rojstni vasi Selnici ob Dravi, ki mu je bila s svojo okolico vedno neizbrljivi vir za umetniško delo. Ta razstava je pač vredna, da se za njo pozanimamo tudi naša širša javnost, ker je prvi poizkus, da se našemu podedelju približa prava umetnost. Obsegala bo okrog 50 akvarelov, po večini z motivi iz bližnje okolice, pa tudi nekaj svobodnih kompozicij. Otvoritev razstave bo izvršil slikarjec mecen g. Viktor Grabar in sicer v nedeljo, 27. t. m., ob pol 10 dopoldne v gor. prostorih gostilne Dopler. Razstava bo trajala do vključno 5. oktobra. Mlademu akademiku želimo na tej razstavi mnogo uspeha, slovensko javnost pa pozivamo, da podpre umetnikovo stremljenje materialno in moralno. Le s pomočjo široke javnosti bo mogla naša slovenska umetnost pokazati tujini in vsemu svetu svoj zdravi in polni obraz.

— Otvoritev razstave Slomkovega kipa, ki ga je izdelala umetnica Karla Bulovčeva, bo danes dopoldne ob 11 v gradu. Razstava bo odprta vsak dan od 10 dopoldne do 8 zvečer do vključno nedelje, 4. oktobra. Vstopnina znaša 2 Din. Obiskovalci v skupinah plačajo le 1 Din. Ogled monumentalnega Slomkovega kipa vsem priporočamo.

— Treznostni dan. Pripravljalni odbor za Treznostni dan ponovno opozarja na cerkevno slovesnost v stolnici in na zborovanje v dvorani na Aleksandrovi cesti. Cerkevna slovesnost bo v nedeljo ob pol 10, zborovanje pa ob 11. Vabimo zlasti vzgojitelje in starše, da se treznostnega dneva udeležijo.

— Do otvoritve nove gledališke sezone, ki prične v začetku oktobra, bo gledališka blagajna sprejemala nove abonente. Zanimanje za abonmaje je letos veliko večje kakor lansko leto in je zato v interesu abonentov, da si sedeže izberejo čimprej.

— Vodstvo avtobusnega prometa obvešča, da je sezonska proga na Reko ukinjena. Posebne vožnje pa se bodo vršile še naprej, toda le v primeru, da se prijavijo dovoljno številni potniki. Prijave sprejema prometna pisarna avtobusnega prometa na Glavnem trgu vsako soboto do 12 ure.

— Preselitev kolodvorske pošte. Zaradi preureditve prostorov pošte Maribor II, ki se nahajajo v kolodvorskem poslopiju, se ta pošta začasno preseli v hišo na Aleksandrovi cesti 85. Sedanjí prostori pošte se bodo povelali in tako preuredili.

da bo olajšan poštni promet, zlasti paketni, ki je zaradi pretesnih prostorov uslužbenecem in strankam povzročil marsikako težavo.

— Smrt kosi. V Koških je umrl 78 letni upokojeni kmet. paznik Marko Namesnik, v bolnišnici pa 11 letni zidarjev sin Janko Sluga. Naj v miru počivata!

— Angleški krožek prične 1. oktobra zopet s tečajem za angleški jezik. Vpisovanje v tečaje bo v četrtek, 1. oktobra, ob 18 v realni gimnaziji, priliježi, levo. Pogoji so razvidni v oglasni omarici na poslopiju kavarne Razvrtje.

— Gradbena dovoljenja so dobili Josip in Ana Amon za zgradbo stanovanjske hiše na Betnaski cesti, Drago Lovce, delovodja drž. žel. za zgradbo nadzidka na visokopritlično hišo v Ferkovi ulici in Elza Hometer, posestnica in gostilničarka, za preureditev hiše na Aleksandrovi cesti.

— Preureditev Kralja Petra trga. Dela za končno ureditev tega trga so se pričela. Delavci sedaj podirajo ograjo mosta, ker nameravajo ustje mosta razširiti, kar bo omogočilo smiselno regulacijo celotnega trga, s katero bo ustrezno željam stanovalcev in posestnikov ter vseh, ki so prizadeti pri prometu na tem prometnem kraju.

— Požari brez konca in kraja. V koči posestnika Matevca Potočnika v Loki pri Račah je nastal požar, ki mu je uničil koč. Andrej Spengel, ki je imel koč v najemu, se je v zadnjem trenutku rešil iz plamenov. — Posestniku Francu Plohu v Gačniku pri Pesnici je požar upeljal senik, v katerem je bilo 12.000 kg sena. Škodo cenijo na 7000 Din. K sreči je posestnikova hčerka pravočasno opazila podtaknjeno gorečo svečo pri gospodarškem poslopiju, ker bi sicer zgorelo tudi to poslopje.

— Zopet vžigalniki. V zadnjih desetih dneh so carinski organi zaplenili nad 1500 vžigalnikov, katere so tihotapci skušali preko Maribora vtihotapiti v našo državo. Včeraj so pri pregledu dunajskega brzovlaka pod sedežem v vagonu drugega razreda našli 3 zavoje, v katerih je bilo 500 vžigalnikov in 4500 kamenčkov. Blago so zaplenili, tihotapca pa niso mogli ugotoviti.

— Nesrečna smrt 8 mesečnega otroka. Tovarški delavki Antoniji Robin iz Tezna pri Mariboru se je smrtno ponesrečil njen 8 mesečni sinček. Mali je stikal okoli peči in ko ga ni nihče opazoval, je s peči potegnil lonček z vrelim mlekom, s katerim se je polil. Dobil je tako hude opekline, da jim je v bolnišnici podlegel.

— Nesreča v kamnolomu. Alojz Breznik, 38-letni kamnosek iz Ribnice, se je pri delu v kamnolomu težje ponesrečil. Velik kamen, ki se je odkrnil od skale, mu je padel na nogo in mu popolnoma zdrobil stopalo. Odpeljati so ga morali v bolnišnico.

Ptuj

Vpisovanje v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo v Ptujju se vrši v nedeljo, 27. t. m. ob 10 v zbornici državne meščanske šole v Ptujju (Mladika).

Kam v nedeljo? Na veliko gasilsko tombolo in vinsko trgatve v gasilskem domu.

Celje

— Kino Metropol. Danes »STENJKA RASIN«, nov Merkurjev tednik in obisk kraljice Marije na ljubljanskem vselejsmu.

— Umrl je v četrtek zvečer v Tremerju gosp. Cencelj Ivan, posestnik in lastnik kamnoloma na polulah. Dočakal je starost 70 let. Pokojni je bil znan poštenjak in dober posestnik, bil je član občinskega odbora Sv. Krištof pri Laškem in član posojilnice v Laškem. Zapušča zalujočo soprogo ter 8 preskrbljenih otrok, enega sina in 7 hčera, od katerih je sestra Zdenka šolska sestra v drž. zdravilišču za jetične v Topolšnici. Pogreb bo danes ob 2 popoldne izpred hiše žakosti v Tremerju na farno pokopališče v Laškem. Naj počiva v miru! Zalujočim ostalim iskreno sožalje!

— Odprte planinske postojanke. Kocbekov dom na Korošici ostane leto odprti in oskrbovan do 5. oktobra. Tudi Frischauov dom na Okrešlju bo oskrbovan do 5. oktobra, od tega dneva dalje pa bo oskrbovan le ob sobotah in nedeljah vključno do 25. oktobra. Planinske postojanke v Logarski dolini so oskrbovane poleti in pozimi, prav tako Mozirska in Celjska koča. — Planinci, pohitite jeseni na naše lepe gore.

— Akademija društva Rdeči križ v Celju bo drevi ob 8 v mali dvorani Celjskega doma. Na dnevnem redu so peske in orkestralne točke, recitacije, deklaracije itd.

— Pleskanje želez. most. konstrukcije podvoza pri hotelu Pošta. Železniška uprava bo v prihodnjih dneh izvršila pleskanje mostne konstrukcije podvoza pri hotelu Pošta v Celju. Med delom, ki bo trajalo predvidoma do 10. oktobra t. l., je potrebna pri prevozu največja previdnost ter se pozivajo vozniki in pasanti, da strogo upoštevajo cestno-policijske predpise.

Ljubljansko gledalište

DRAMA — Začetek ob 20.

Sobota, 26. septembra: »Za narodov blagor«. Red A. Nedelja, 27. sep.: »Kralj Lear«. Premierski abonma. (Abonma kupon št. 2).

OPERA — Začetek ob 20.

Sobota, 26. septembra: Zapreto. Nedelja, 27. septembra: »Pod to goro zeleno...« Izven. Come od 26 Din navzdol.

Sah

Sahovski živeljenje v dravski banovini, osobito pa v Ljubljani, se je po ustanovitvi Slovenske sahovske zveze jako poživilo. vsi sahovski klubi, ki so se pred kratkim živovarili še nekako samostojno, omočeno življenje, so pričeli po intenzivni omenjene zveze »skupnini delom. Po raznih turnirjih, ki so se v prejšnjem posameznikov, pa bo za Ljubljano nedvomno velika novost današnja prireditev. Nastopili bodo sledeči sahovski klubi: Ljubljanski sahovski klub, »Triglav«, »Omladina«, »Santepeter«, »Zeleni sahovski klub«, »Lovina«, in »Sikenski sahovski klub v skupni borbi za klubsko premosto«. — V ta gigantski boj brezpotnega turnirja bodo klubi postavili vsak po osm najboljših igralcev. Tudi gladioli bodo pri zasledovanju tega velikopoteznega boja prišli na svoj račun. Prireditev, za katero vlada med šahisti in prijatelji kraljeve igre, izredno veliko zanimanje, so bo vršila dne 26. t. m. v veliki kletni dvorani hotela »Metropol«, ki jo je v ta namen brezplačno odstopil g. Miklič. Začetek točno ob 20 uri.

Sahovski klub »Santepeter« v Ljubljani poziva vse svoje članstvo, da pomnožijo vrste klubcev. Točno ob 19.30 naj bodo pred Metropolom igralci: Bernot, Kapus, Limbeck, Berčič, Hren L., Pretnar, Jakulin, Falbo, Jerančič, Kren in Konak. Javiti se je kapetanu Hrenu L., ker bo imel vstopnico.

Trgovina z Italijo

Izguba pri izvozu radi sankcij znaša 550 milijonov dinarjev

Potrebno je pomagati slovenskemu lesnemu izvozu

Kot smo včeraj poročali, je bil v sredo zvečer sklenjen v Rimu nov dogovor za trgovino med našo državo in Italijo. Poleg tega je bil podpisan tudi dogovor glede ureditve plačilnega prometa, zlasti pa glede likvidacije našega dobroimetja v prejšnjem kliringu. Tako bodo postavljeni trgovinski in plačilni odnosi med obema državama na novo podlago, na kateri se bodo v bodoče razvijali. Trenutno še niso znane podrobnosti, ki bodo v kratkem objavljene, ker je vsa naša javnost, posebno pa slovenska interesirana na izhodu pogajanj, saj smo bili baš mi zaradi sankcij in protisankcij najbolj prizadeti.

Kot znano, je tudi naša država uvedla trgovinske sankcije proti Italiji, ki so stopile v veljavo dne 18. novembra 1935. Dne 15. julija pa so bile ukinjene te sankcije in je bil določen tudi nov način plačilnega prometa. V dobi sankcij je naša trgovina z Italijo bila zelo majhna, čeprav izvoz v Italijo v celoti ni bil prepovedan. Ze v juliju so se pokazali prvi znaki oživljenja, toda do povečanja trgovine ni moglo priti zaradi neurejenih plačilnih in sploh trgovinskih razmer.

V naslednjem podajamo nekaj statistike o naši trgovini z Italijo za časa sankcij, primerjajoč te podatke tudi za prejšnje dobe, da se vidi vpliv izrednih ukrepov na medsebojno izmenjavo blaga. V dobi od 1. decembra 1935 pa do 31. julija 1936, torej v 8 mesecih je znašal naš uvoz iz Italije 5,6 milij. dinarjev (v dobi od 1. decembra 1934 do 31. julija 1935 pa je znašal naš uvoz iz Italije 298,9 milij. dinarjev). V dobi sankcij se je naš uvoz iz Italije zmanjšal za 294,3 milij. Din ali za približno 300 milijonov dinarjev.

Na drugi strani pa je znašal od 1. decembra lani pa do julija letos naš izvoz v Italijo 39,6 milij. dinarjev, od decembra 1934 do julija 1935 pa 493 milijonov dinarjev in se je tako naš izvoz v Italijo zmanjšal za 453,4 milij. dinarjev. Če se upoštevamo, koliko smo prizadeti v naslednjih mesecih, v avgustu in septembru, ko je ta dva meseca znašal leta 1935. naš izvoz v Italijo 116,3 milij. Din, dobimo, da smo v našem izvozu izgubili nad 550 milijonov dinarjev zaradi sankcij.

Lahko smatramo, da je nova pogodba ugodna, ker je bila sklenjena za daljšo dobo šest mesecev. Včasih so se sklepane pogodbe na leta, danes pa smo v dobi razvrstnih trgovinsko-političnih odnosov zadovoljni, če ne velja provizorij samo tri mesece, ampak 6 mesecev.

Gotovo najvažnejšo točko pogajanj je tvorila likvidacija prejšnjega italijanskega kliringa. V tem kliringu je znašal naš aktivni saldo po največjem izkazu Narodne banke za 24. september še vedno 37,9 milij. lir, dočim je znašal na koncu leta 1935. 168,5 milij. Din (s primom). Tudi o tem, kako je vprašanje likvidacije tega italijanskega dolga likvidirano, manjkajo še podrobnosti, najbolj verjetno je, da se bo ta kliring likvidiral na ta način, da bo šel del vplačil v kliringu za likvidacijo starega salda.

U. S. tem se je število držav, s katerimi je sklenila Italija nove pogodbe, odkar je uvedla v svojo zunanjo trgovino licenčni sistem in odkar so prenehale sankcije, povečalo na 14. Predvsem je treba tu všteti nesankcijske države, izmed sankcijskih držav pa imajo sporazume in pogodbe že prva Francija, Grčija, Češkoslovaška, Turčija, Norveška, Švedska in Poljska, h katerim je treba prišteti tudi našo državo.

V italijanskih vladnih krogih računajo s tem, da bodo do konca novembra zaključene nove provizorične pogodbe z vsemi državami, s katerimi je imela Italija urejene trgovinsko-politične odnose. Še pred novim letom 1937 nam je pričakovati popolnega priključenja Italije v sistem svetovne trgovine.

NAŠ IZVOZ LESA

Iz dosedanjih poročil o pogodbi je razvidno, da velja za dobo 6 mesecev in da nam je za to dobo Italija dovolila kontingente tudi za les (torej od 1. oktobra 1936 do 31. marca 1937). Za naš lesni izvoz seveda ni pričakovati popolnega takojšnjega izboljšanja. Pomisliti je treba, da je v dobi sankcij Avstrija skoro popolnoma monopolizirala zase italijanski lesni trg na severu. Poleg tega se sedaj avstrijska lesna industrija pogaja tudi za novo ureditev lesne trgovine z Italijo. Ta pogajanja so v glavnem že zaključena. Avstrijski izvoz lesa se je prilagodil novemu licenčnemu sistemu v italijanski zunanji trgovini in se bo avstrijski kontingent, ki gre v Italijo po prednostnih carinah, razdelil na novi podlagi. Gre za kontingent 36.000 vagonov rezanega lesa. Avstriji so tudi zahtevali, da se doloži ustanovitev podružnic avstrijskih lesnih trgovin v Italiji. V tem oziru je prišlo do sporazuma, da bo 24 avstrijskih lesnih trgovin lahko odprlo svoje podružnice v Italiji in lahko zaprosilo za uvozna dovoljenja. Avstrijski listi vedo poročati, da je po koncu abesinske vojne povpraševanje za les nekoliko ponehalo.

Konkurenčni boj slovenskega lesnega izvoza bo v severni Italiji izredno težak radi avstrijske konkurence, v srednji in južni Italiji pa radi konkurence industrije v Gorskem okraju in Bosne. Pride pa v poštev tudi Rusija, za njo Romunija. Ruska pogajanja z Italijo so se razvila. Drugače pa je veliko zanimanje za naš les v severni Italiji in se že sedaj oglašajo pri svojih starih zvezah številni interese iz Italije. Pomisliti je treba, da Avstrija le ni mogla v celoti zadostiti zahtevam italijanskega trga za časa sankcij, kar se vidi tudi iz tega, ker so morali Italijani za svoj izvoz južnega sadja porabljati namesto zabojev iz lesa zaboje iz lepenke, kar pa ne vzdržijo konkurence.

Poleg tega nastaja za naš lesni izvoz še važno vprašanje organizacije izvoza in razdelitve kontingentov. Gotovo je, da ne bomo dosegli neorganizirani velikih uspehov v neenaki konkurenčni borbi na italijanskih tržiščih in je potrebno, da se v okvirju kontingentov in kontrole izvoza lesa da slovenskemu lesnemu izvozu prednost pred izvozom iz nekaterih drugih predelov države, ki so si mogli najti nadomestilo za časa sankcij v izvozu v druge države. Slovenska lesna stroka je najbolj trpela in zato ima prvenstvene pravice pri izvozu lesa v Italijo. To bi se dalo urediti v okvirju novega kontrolnega urada za izvoz lesa, ki naj se osnuje pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Predvsem naj se kontingenti razdelejo po pokrajinah.

Stanje naših kliringov

V dobi od 17. do 24. t. m. se je naš aktivni saldo v prometu z Nemčijo zmanjšal za 1 milij. mark od 19,5 na 18,5 milij. mark in je bila izplačana zadnja aviza št. 10.216 (10.213 z dne 31. julija) 31. julija 1935.

Saldo italijanskega kliringa se je zmanjšal za 193.000 lir na 37,9 milij. lir.

V turškem kliringu je saldo narastel za 51.000 na 339.000 franc. frankov, v bolgarskem kliringu pa za 32.000 na 556.000 din.

Dne 16. t. m. je bilo v obtoku 42,5 milij. drahem grških bonov (— 0,3 milij.), saldo vezanih terjatev pa se je zmanjšal za 0,7 na 37,5 milij. dinarjev.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 22. september 1936 kaže tole sliko (vse v milij. din, v oklepajih razlika z izkazom za 25. september):

Aktivna: zlato v blaginjah 1.474,2 (+ 0,1), zlato v inozemstvu 57,2 (—), valute 0,4 (+ 0,2), devize 18,55 (+ 1,73), skupno podlaga 1.550,3 (+ 1,84), devize izven podlage 576,25 (+ 9,56), kovani denar 350,0 (— 0,2), posojila: menična 1.416,46 (+ 21,1), lombardna 249,95 (— 0,4), skupno posojila 1.666 (+ 20,7), razna aktivna 660,67 (+ 6,8).

Pasiva: bankove v obtoku 5.108,2 (minus 36,75), drž. terjatve 15,16 (— 2,1), žiro 811,3 (+ 43,2), razni računi 820,4 (+ 10,85), skupno obveznosti po vidu 1.646,9 (+ 51,9), obveznosti z rokom 50,0, razna pasiva 306,2 (+ 24,04).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 6.755,06 (+ 15,2), skupna podlaga s primom 1.992,16 (+ 2,4), od tega samo zlato v blaginjah s primom 1.894,3 (+ 0,1) milij. din, skupno kritje 29,49 (29,52) %, od tega samo kritje v zlatu 28,04 (28,10) %.

Izkaz kaže nadalje povečanje deviz izven podlage ter posojil v eskontu. Na drugi strani pa se zaradi dotoka novih vlog na žiro zmanjšuje obtok bankovcev. Tudi naložbe na raznih računih naraščajo.

»Vzbujajo nam duševno veličino čustvovanja in poleg tega je tehnika njegovih del tako izbrusena, da oplaja kulturo izraza. Shakespeare je neprekosljiv tehnik klasične, kot je Ibsen genijalen ustanovitelj moderne tehnike v komorni psihološki drami.«

»Kje je v Shakespearejevem »Kralju Learu« komponenta k današnji dobi?«

»Learstvo je tragedija nevhvalečnosti, ki jo je občutil Shakespeare za časa svojega življenja na sebi samem. Motiv nevhvalečnosti se vedno znova ponavlja v življenju posameznega individua napram posamezniku, prav tako pa tudi kolektiva napram posamezniku. Kristusovo poslanstvo in njegova smrt je tragedija ljudske nevhvalečnosti. Podobnih imamo v zgodovini od najstarejših dob do današnjega dne nebroj, spomnimo se je Cezarja, Hanibala, Dantona itd. Morda se zdi ta trditve prvi trenutek smela, če pa gremo bistvu stvari do dna, pridemo do tega spoznanja.

Tragedija Leara je v pravilni obliki prelila simbolna podoba svetovne nevhvalečnosti, personifikacija v posameznih osebah. Podoba, ki kaže, kako se da dober in pravičen človek v svoji homersko-veličastni otroškosti prevarati od hinavev in kako prepozno spozna svojo zaslepljenost. Shakespeare je pokazal na dveh fabulah (delitvi kraljestva med hčere in fabulo o Learovem očetovskem razmerju do Gloucestra), ki niti nista njegovi, psihološki vzrok in posledice nevhvalečnosti in razvil tu v tragediji popoln svetovni nazor. Dal je delu obeležje pravilne nekonkretnosti in romantike; v silen gotičen okvir je ujel Learovo bol in užaljenost, ki izraža, spremljani s naturinimi silami, upor zoper materializem, ki mu je prizadejal krivico, ter ga pahnol v zapuščenost in siromaštvo. Z Learovo osebo je dokazal, da je najboljšemu človeku potrebno veliko trpljenje, da resnično dojamemo misterij življenja. Leara zadene kazen pravice usode, da izpregleda svojo zaslepljenost, v kateri je pričetek tragike onega funaštva, ki pogine v blaznem uporu radi lastne zablode v dobroti.«

Ali nam prinašate s to režijo kaj novega v dramaturškem ali inscenatorskem oziru?«

»Igro sem močno predelal, da sem mogel strniti 25 slik v 12, ne da bi bil logični razvoj dogodkov prizadet. Pubodo mi je dal v glavnem vzorec nemške oderske predelave, vendar pa sem delal svobodno po lastni zamisli. Predstava, ki bi

7% stabilizacijsko posojilo iz leta 1931. Oddelek državnih dolgov in državnega kredita v finančnem ministrtvu v Belgradu objavlja v Službenih novinah z dne 24. t. m. končno veljavni spissek obveznic 7% mednarodnega stabilizacijskega posojila iz leta 1931 jugoslovanske tiskane, katerih služba se vrši samo v dinarjih po Drž. hip. banki in s katerimi se more trgovati na borzi.

Borza

Dne 25. sept.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 8,50—8,60, dočim se je v Zagrebu neznanostno uvrstil na 8,47—8,57, isto toliko je beležil tudi v Belgradu. — Grški boni so beležili v Zagrebu in Belgradu 29,65—30,35. — Angleški funt je beležil neizpremenjeno in sicer v Ljubljani 334 denar, v Zagrebu in Belgradu pa 233,20—234,80.

Nemški feiki so v Ljubljani popustili na 13,65—13,85, v Zagrebu na 13,55—13,75, za sredo oktobra na 13,50—13,70, za konec oktobra na 13,48—13,68 in za sredo novembra 13,4150—13,6150. V Belgradu so beležili 13,5303—13,7303.

Italijanske lire so nudili v zasebnem kliringu v Zagrebu in Belgradu po 3,20.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold. 2958,15—2972,75
Berlin 100 mark 1753,48—1767,36
Curih 100 frankov 1424,22—1431,29
London 1 funt 220,55—222,61
Newyork 100 dolarjev 4388,58—4374,89
Pariz 100 frankov 287,96—289,40
Praga 100 kron 180,47—181,58

Curih. Belgrad 7, Pariz 20,225, London 15,54, Newyork 307,25, Bruselj 51,875, Milan 24,16, Amsterdam 207,70, Berlin 123,30, Dunaj 56,70, Stockholm 80,125, Oslo 78,10, Kopenhagen 69,375, Praga 12,68, Varšava 57,80, Budimpešta 60, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,85, Buenos-Aires 0,87375.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 82,50—83,50, agrarni 47—48, vojna škoda promptna 366,50—368, begliške obveznice 67—68,50, 8% Blerovo posojilo 82,25—83,25, 7% Blerovo posojilo 72,50—73,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 86,50—88.

Zagreb, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 82 denar, vojna škoda promptna 365—367 (367), 8% Blerovo posojilo 81—82,75, 7% Blerovo posojilo 71—72,50 — Delnice: Priv. agrarna banka 211—219 (225, 227), Trboveljska 155—165, Isis 10 denar, Osj. sladk. tov. 120—135.

Belgrad, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 84 denar, vojna škoda promptna 365,25—366 (366), begliške obveznice 68,50—68,90 (68,80) 67,50—67,80 (67,75), 8% Blerovo posojilo 82—83,25, 7% Blerovo posojilo 72,50—73 (72,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 86 denar, 7% stab pos. 83 denar. — Delnice: Narodna banka 6650 blago, Priv. agrarna banka 220—224 (227, 220).

Zitni trg

Novi Sad. Pšenica (vse 78 kg 2%) bač. okol. Sombor, bač. okol. Novi Sad sredbač., gorbač., gorbina. 136—138, južban. 134—136, bač. ladja Tisa in Begej 150—152, srem. ladja Sava 144—146, srem., slav. 136—138, srem. ladja Donava 146, bač. in ban. ladja Donava 148—150, bač. ladja kanal 147—149, rž bač. 108—110, ječmen bač., srem. 64 kg 98—100, spomladni ne notira, koruza bač., srem. 69—94, ban. 91—92. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor 135—137, gorbač. 136—138, srem., slav. 135—137, južban. 136—138, bač. 135—137, gorbina. 138—140 (vse vagonsko blago); bač. ladja Begej, vlačilec 145—147, bač., ban., potiska vlačilec 148—150, oves bač., srem., slav. 87,50—90, rž neizpremenj., ječmen bač., srem. 63—64 kg 96—98, bač. pomladni 67—68 kg 117,50—122,50, bar. pomladni 67—68 kg 127,50—132,50, koruza bač., srem. garant. kval. 92—94, moka bač. Og in Ogg 220—230, št. 2 205—215, št. 5 185—195, št. 6 165—175, št. 7 140—150, št. 8 100—105, otrobi bač., srem. 72—74. Tendence čvrsta. Promet 25 vagonov.

Naše dijaštvo

AKD »Danica« v Zagrebu, ki združuje slovenske katoliške akademike, ki študirajo na zagrebški univerzi, obvešča svoje stare članke in tovarise novince Slovence, ki nameravajo študirati v Zagrebu, da ima svoj lokal v Slovenski ulici 16 (I. nadst.). — Tovariši novince, prišli v naše vrste, da spoznate naše delo in naš boj za slovensko in katoliško načelo. — Starejši tovarishi ti bodo dali vsa potrebna navodila za vpis, ki se vrši na zagrebški univerzi za novince od 25. sept. do 5. okt., za starejše slušatelje pa do 10. okt.

Bojši krvni obtok

poveča delovanje organizma in ublažuje bolečine. Bojši krvni obtok dosežete z ASPIRIN tabletami, tem neškodljivim sredstvom proti prehlajenju, revmatizmu in zobobolu.

Vsaka tableta ima vtisnjen Bayerjev križ

ASPIRIN

V. z. »Jugla« k. d., Zagreb. Oglase je reg. pod Š. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

Naznanila

Liubljana

1 Kino Fie predvaja danes ob pol 9 zvočni film »Kraljica ljubosti«.

1 Kino Kodeljevo igra danes ob pol 9 in jutri ob 4, 6 in pol 9 vesoljgro »Nj. Viseočanstvo — postrešček« in »Popolno olimpijado«.

1 F. poslojpu Filharmonične družbe (v I. nadst.) na Kongresnem trgu, je urejena nova koncertna dvorana, ki ima 154 sedežev in 130 stojšč. V tej dvorani bo prvi koncert v petek, dne 2. oktobra, in ker je to otvoritveni koncert letošnje sezone in nove dvorane, je sestavljen popolnoma s slovenskim programom. Posamezne točke bodo izvajali člani učiteljskega zbora drž. konservatorija: gdž. Zora Zarnikova, gd. Marijan Lipovšek in Karlo Rupel. Sodeluje konserv. Poljudnjarska, dalje Slovenski vokalni kvintet in Orkestralno društvo Glasbene Matice. Spored je izredno zanimiv. Koncert začne točno ob 20, vstopnice bodo od 100 dalje v predprodaji in knjižarni G. Matice. — 1 Nočno službo imajo lekarnar: mr. Bukarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 90, in mr. Gariš, Moste.

Drugi kraji

Retete pri Škofji Loki. Kul. prosv. društvo bo uprizorilo v nedeljo, dne 27. sept., ob 3 popoldne novo zgodovinsko igro v osemh slikah z aplislogom »Pol svobodni nočemo«. Do odhoda večernih vlakov bo igra končana. — Vabimo!

Poizvedovanja

Klobuk je pozabil neki gospod v ponedeljek, dne 21. septembra v upravi »Slovenca«.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 26. septembra, 12.00 Kar brez olomora ne plesajo vrtili, z njih pa napelji veseli donitje — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Kar brez olomora ne plesajo vrtili, z njih pa napelji veseli donitje — 14.00 Vreme — 18.00 Za delopis! (igre Radio-orkester) — 18.10 Ob 150 letnici prvega vzpona na Montblanc (g. dr. Oskar Reya) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Josip Stritar in slovenski jug (dr. Marko Robič) iz Ljubljane — 19.50 Narodni plesi (plošče — 30.10 Zunanja politika (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 II. idrijski večer. Pripravili in sodelovali: Idrijski, — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Korčenič in valček (igra Radio-orkester) — Konec ob 23. uri.

Drugi programi

Sobota, 26. septembra, Belgrad 1: 20.00 »Orlov«, opereta v 3 del. — Belgrad II: 20.00 Prva jugoslovanska divizija dobrovoljcev (Sibe Milečič) — 23.15 Plesna glasba. — Zagreb: 20.00 Koncert ciganskega orkestra — 20.30 Vesel večer — 21.20 Koncert tamburškoga orkestra — 22.15 Lohka glasba. — Dunaj: 19.10 Opereta — 22.10 Klavirski koncert. — Brno: 21.00 Koncert radio-orkestra in solistov. — Bratislava: 19.10 »Sodnik iz Indije«, opereta. — Varšava: 19.10 Rapsodija — 19.40 Dve sonati — 20.15 Poljske pesmi — 21.00 Vokalni koncert — 22.15 Simfonični koncert — 23.00 Plesna muzika. — Budimpešta: 19.30 Gperetna glasba — 20.00 Ciganska muzika — 21.00 Orkestrski koncert — 22.30 Ciganska kapela — 23.00 Jazz. — Milan: 20.10 Marinuzzi — Palla de Mozzi, opera. — Berlin: 20.10 Pisan večer. — Köln: 20.10 Plesna glasbeni program. — Konigsberg: 20.10 Glasna sreča, vesela romantična igra z godbo. — München: 19.40 Orgelski koncert — 30.10 Radio-igro.

Kulturni obzornik

Shakespeareov »Kralj Leare«

(Iz razgovora z režiserjem Cirilom Debevcom. K jutrišnji premieri.)

Odveč bi bilo vpraševati po razlogih, zakaj igramo Shakespeara; s kulturnega stališča je več ko upravičeno, toda kljub temu vzklila velik del publike, ko čuje: Shakespeare, klasika, verzi — »Dolčas.« Kaj je po vašem temu vzrok?

»Naša mlada generacija, in to celo v veliki meri akademsko usobrazena, je tako zavzeta po političnih in socialnih problemih, poleg tega jo tare vprašanje obstoja; z eno besedo: usmerjena je tako močno v materializem, da gubi zanimanje za duhovne vrednote. Toda ne da se jih odpraviti z negacijo — kljub vsemu nas je še vedno dosti, ki nam je Shakespeare eden izmed onih sedmih ali osmih svetovnih stebrov, v katerih je zajet in obrazložen tek zemeljskih, človeških emocij. Med velike svetovne vrednote štejem dela: Oedip, Don Quichote, Faust, Hamlet, Bratje Karamazovi, Mrtve duše in Lear, poleg Beethovnovih glasbenih razdelitev, Michelangelovih umetnin in Dantejeve Divine Comedie. To so največje duhovne vrednote, kar jih premore svet in v vsaki izmed njih je zajet del kosmosa v neumrljivi obliki.

Shakespeare ni samo največji, najuniverzalnejši, vseobsegajoči genij, človek poln kontradikcij, ki vpliva vedno pozitivno, pa naj slika posebej ljeno dobroto in poštenost v likih, kot so: Korde-lia, Kent, Edgar, ali negativne značaje, kot so: Goneril, Regan, Edmund. Vedno je v njih dih vesoljstva, ki dviga človeka iz njegove majhnosti, vsakdanjosti v svet velikega dogajanja in velikih strasti, ki so gibal svetovnega reda. Šele s Shakespearejem se prične pravi teater in vsak narod gradi lahko svoj gledališki stil samo na podlagi Shakespeara in svojega največjega domačega avtorja. Kakor je nastal hudožniški stil, ki pomeni ruski teater iz zveze Čehov — Shakespeare, nemški iz spojitve Schillerja, Götheja in Shakespeara, tako bomo tudi mi Slovenci gradili gledališče na podlagi Cankarja in Shakespeara.«

»Kakšen vpliv pripisujete Shakespearejevemu delom?«

sicer trajala 5 ur je zgoščena na 3 ure. Tehnično sicer eksistira nebroj novih rešitev Shakespearejeve inscenacije, vendar pa se mi zdi ona, ki sem jo uporabil pri »Hamletu« in »Benešnem trgovcu« za naše tehnične več ko skromne razmere (raz: veljavnja, kulise, obseg odra) za nedostojnejša in najbolj ustrežajoča. Sicer pa sem mnenja, da zaleže pri Shakespeareu predvsem misel in beseda in popolnoma odtehta vsak zunanji blešč, ki je za tega dramatika — genija povsem sekundarnega pomena.«

M.S.—eva.

Dijaški koledarček za l. 1937

Vademecum slovenskih študentov — dijaški koledarček je izšel in nas je letos — že s petim letnikom — pošteno presenetil. Za svojo petletnico ga je uredil prof. dr. Iv. Vrečar, ki dobro pozna našo študirajočo mladino in ve, kaj ona hoče in čuti in kakšno blago potrebuje na poti skozi dolgo gimnazijsko leto. Stvar se mu je nadvse pričakovnoje posrečila.

»Katoliško hočem živeti in umreti. Če pridem v smrtno nevarnost, pokličite prosim, takoj katol. duhovnika.« to so prve besede, napisane že na platnicah! In posvetilna pesem kongreganista L. J. Zabkarja, ki jo je umetnik Iv. Pengov tako lepo prililil Kalinovi »Materi božji«, razvija program slovenske Marijine mladine, ki se zbira na božjih potih: na Brezjah, Sveti Gori, pri Gospi Sveti, na Plutjski gori — pri Mariji Zaploški (slike teh cerkva so priložene).

Koledarčku je napisal škof dr. Rožman lepe uvodne besede, v katerih ga vsem toplotno priporoča in blagoslovja z željo, naj se njegovo poslanstvo rasti in razvoja vrši pod varstvom Matere Marije. Pod posameznimi meseci v kol. samemu so rastreseni zanimivi zgodovinski dogodki in podatki (z datumom). — Žalostni in veseli dnevi slovenske in svetovne zgodovine. V članku: »Namestništvo Kristusa Kralja« so našteje vse važne okoliščine sedanjega papeža Pija XI. Našteti so tudi vsi naši vladiki, ki vladajo Slovincem tu in izven meja. Nadaljnje strani v knjižici so informativne: za abituriente in abiturientke, ki šele prihajajo na univerzo, o družtvih, ki so in kakšna in čigava so na univerzi. Sta samo dva tabora, si za nas, si katoliški, ali si pa proti, vse drugo je slepomiselnost, ki na univerzi ne drži več. Pod naslovom: »Domovi

— menze — podpore« bo našel marsikaj študent včasih zelo praktičen izhod svojim gospodarskim in socialnim vprašanjem, še več, direktno pot do kruha v diji. letih. Tudi dekleta imajo svoj kotiček v skromnih vrsticah. Da je na ozkih straneh stisnjeni članek dr. Iv. Ahčina o »Komunizmu« dobro in jedrnat napisan, mi ni treba poudarjati. Lepe misli je napisal tudi Fr. Grivec v članku »Jubilej Cirila in Metoda«. 1050 letnica Metodove smrti, ki smo jo pač klavirno proslavili pri nas, pomeni zopet korak naprej v naši vzhodni znanosti. »Pogani kličejo« je lep članek, ki seznanja mladega študenta z lepo misijonsko mislijo. Omenim še mimo drugih članek J. D.: »Kaj naj čitam«. Lepi nasveti študentom. Žal, da mi še nimamo takega pripomočka, kot ga imajo belgijski katoliški dijaki »La meilleure lecture«. Tudi pri nas bi lahko podobno priročnik napisali naši literati in kako hvaležna bi jim bila naša mladina!

Tem lepim, idejnim in informativnim člankom je dodanih še nebroj besed o športu, o fotografiji in o zdravju na taborenu — izletih (dr. M. J.) — v nekaj besedah vsa higijena in medicina skupaj — še Herštov vremenski ključ itd. Francoski in nemški glagoli, bolj posrečeno in praktično sestavljeni kot lanske leto! Na 122 so tri nagradne naloge iz matematike. To in ono iz zemljepisa. Silno praktični so podatki: »Vsi važnejši dogodki svetovne in domače

V letalu nad Alcazarjem

Slava junakom iz Toleda!

V Talaveri, 24. sept.

Toledo! Beseda sijajnega zvoka. Čarobnost Španije je v njej in večna pesem višav ponosne zgodovinske preteklosti. Tu, v tem kastiljskem skalnatem gnezdu ob reki Tajo, so vladali Rimljani in zahodni Gotje; štiri stoletja so bili tu emiri maverskih kalifov iz Cordobe, dokler ni Alfonz Kastiljski z viteškim Cidom ob strani vkorakal v zavzeti črni grad, ki je bilo odslej skozi stoletja pravo srce Španije, tesno povezano z njeno umetnostjo in zgodovino, nekakšna zakladnica Iberije. To mesto je »orjaški muzej starošpanske stavbarske zgodovine, stoječ na vzvišeni skalnati planoti.«

To je bil! Ko bomo s četami kolone Yague vkorakali v Toledo, bo brez dvoma ta častitljivi, ogromni muzej le še kadečel se kup ruševin in ozke maverske ulice bodo polne umorjenih žrtev marksističnih tolp. Vse cerkve s freskami Gior-dana: z zlatarskimi in srebrninskimi umetninami

mernost se razteza temno brezno ravnin, kjer so na njih mejah pogorišča vasi in mest.

Včasih pa žari v plamenih kar vsa puščava, kjer prasketa trava, ki se je v suši vnela. Nikjer ni pokojnih luči selišč, vse se boječe skriva v teh španskih nočeh.

Nato pa — nad resničnim bojiščem — globoko spodaj pod bombnikom: veriga plazečih se žarometov, luči tovornih avtov. Koj pa ugasnejo, če soferji zaslišijo brnenje letala.

Na vzhodu vstaja zelenkasto nebo. Kovinske naprave v letalu se bolj medlo svetijo.

Iz senice kabine se izvijeta dve osebi, tesneje si pritrdita pokrivalo in nausnice, opremita se z varnostnimi naočniki in naravnata strojno puško. Toledo se bliža.

Letalo se obrne daleč tja na jug. Iznašli so poseben način letenja, da bi se vsaj malo obvarovali rdečih strojnih pušk in strelcev, ki sedijo vse

Branilec ni nobenega na spregled. Kadetje lepijo na okenskih votlinah, v morju ruševin ali pa utrjeni spijo v grajskih kletih, v zavetju sprčo topovskih krogel, ki udarjajo samo iz mesta, iz streh in dvorišč vijugastih ulic.

»Toleški strokovnjaki«

Mož ob krmilu, prvi pilot, je »toleški strokovnjak«. Obraz mu sliči sablji, ta obraz se leskeče od veselja radi posrečenega meta, v sovraštvo do te sodrge tam spodaj. Njegova naloga bi bila dopolnjena, vendar kar ne more drugače iz Toleda, dokler ne vrže zaboje vžigalnih bomb na strehe. In strelci mrtvaških rangel se globoko nagnejo iz letala in njih stroji pljuvajo, kolikor le morejo. Zgoraj kar pljuska na nosilne ploskve letala.

Pritisk na krmilo —, letalo se dvigne, se stisne vase in blazno drvi iz ognja. Spodaj izbruhnejo plameni iz hiš, vpliv naših bomb. Čez uro nato drda naš bombnik prav mirno med tihiimi gozdovi in počiva pod krošnjami dreves. Toledo ima spet za nekaj dni živeza.

Brazilija proslavlja vojake Alcazarja

Brazilska poslanska zbornica se je v torek v čast toleškemu junakom molče dvignila neralu Francu.

S sedežev in je to sporočila v brzojavki ge-Sredi tega ponorelega sveta pa imamo vlade, ki njih časopise piše o toleških kadetih kot o upornikih! A rdeče, ki njih krvave roke morijo starčke in otroke, duhovnike in ženske in onečajo oltarje, imenujejo »redne čete madridske vlade!«

Vsi ti in pa svet njih pristašev nima nobenega razumevanja več za to, da se pod ruševinami tega prastarega gradu borijo napol odrasli dečki za svoje življenje, da se borijo mladeniči, ki že zdaj zaslužijo svetniški sij mučnikov.

Tisti tam, ki se priključijo in krvoločno stiskajo med zidovi, imajo pa en sam smoter:

Če hočete vedeti

Vrata, ki tehtajo 122.000 kilogramov.

Na dvorišču razstavne palače v Düsseldorfu, kjer so 17. t. m. otvorili čisto razstavo livarske obrti, stojijo 14 metrov visoka vrata, ki so pač brez primere, saj tehtajo 122.000 kilogramov. Vrata so sestavljena iz samih orjaških delov litega železa. Samo vrhni prečni premer tehta 36.000 kg in meri v premeru 11 metrov. Stranska podboja tehtata po 18.000 kg.

Skoraj bo treba na trgati!

Čudovite drobnarije

Neki norveški elektroinženir Ramborg iz Akra je sestavil radio aparat, ki ga je namestil v lesnik, ki stoji na treh nožicah, vrhno tretjino lesnika pa je še odžagal. Ta radio aparat meri v premeru 10 milimetrov. Zica je »debelak 8 stotink milimetra in je 220 krat ovita okrog vretenca. — Neki pariški optik je sestavil l. 1935 fotografski aparat in ga vdelal v mostiček naočnikov (preko nosu). Iznajdba naj bi uporabljala detektivi. Najmanjši fotografski aparat je pa »Bobby« ki so ga l. 1933 kazali na lipskem velesejmu. Visok je 4 cm in toliko dolg, širok 2,2 cm in tehta samo 55 gramov. — Najmanjši stroj sveta je skušalo sestaviti že več iznajditeljev. Draguljar Kahm iz Nebraske je sestavil iz 58 zlatih delov motorček v velikosti kubičnega centimetra in teže 7 gramov. — Mladi elektroinženir Zimmermann iz Czekešehervarija (Ogrska) pa je naredil stroj dinamno, ki je toliko »velik« ko navadna muha. S tem je prekosil ameriški rekord za 3 in pol milimetra. — Na Ogrskem je tudi najmanjši, iz 18 delov sestoji parni stroj, ki je tolikšen kot pero za pisanje. Vsi ti stroji in aparati pa brezhibno delujejo. — Najmanjša umetelna tvorba, kar jih je sploh na svetu, pa je neki globus, ki ga je naredil neki rimski urar iz glavnice bučke. Posrečilo se mu je zarisati na to glavico vse dežele sveta, z vsemi glavnimi mesti. Trudapolno delo pa je bilo tudi poplačano: neki Američan ga je kupil za 156.000 Din.

Padalo za jadralno letalo

Odkar so se jadralna letala tako izpopolnila, je nastalo tudi vprašanje o padalu za ta letala, ki bi morala biti posebno lahka in ne bi potrebovala dosti prostora. Tema pogojema ustreza novo padalo, ki ga je iznašel pilot za padala, Nemec Fleck, in ga izdelala berlinska tvrdka Avia-Richter. Pa-

da uničijo vse, kar je tradicija, čast, vera in morala. Čeprav se del sveta strinja z njimi, bo vendarle napočil dan, ko bo videti sad junakov iz Toleda, ko bo ves svet spoznal, da se niso zaman borili. Tedaj pa se bo dvignila iz onečanih globin, iz oskrunjenih grobov in cerkva, iz krvi otrok in žensk, ki so bili tako brez smisla pomorjeni, silna obtožba, ki bo razsodila, kje je bila pravica in kje krivica.

(Posebni poročevalec lista »Völkischer Beobachter«, Rolant Strunk.)

Neguš na poti v Zenevo

dalo, ki ima vse dele do podrobnosti natančno izdelane, tehta z vrvmi vred 7 in pol kilograma in ima, lepo zloženo, velikost 36x36x18 centimetrov. Zanimiva je tudi oblika temeljne kapice, ki ima 9 osti. Druga padala imajo okroglo obliko. Nova oblika ima dvoje važnih pomembnosti: Padalo se, prvič, hitreje in z večjo gotovostjo razpne. Ker je kapica zložena, nastane radi osti devet skrnčelijev. Ti so najvažnejši! V te skrnčelje se koj ujame zrak in zaeno odpre padalo kar hipno. Drugič pa se radi osti bolje porazdelijo sile, to se pravi, vse padalo istočasno deluje.

Fleckovo jadralno padalo ima tudi to odlično svojstvo, da ga moreš razpeti z roko ali pa se odpre samo. Zato je izvrstno uporaben za vaje s padali. Nemško letalsko ministrstvo ga je odobrilo in pri poletih z jadralnimi letali so to padalo tudi že uspešno uporabljali julija meseca tega leta so že skakali z njim. Sicer ima pa tudi novi zrakoplov »Hindenburg« ta padala vedno na krovu.

»SLOVENE«

pred 60 leti:

V torek, 26. septembra 1876.

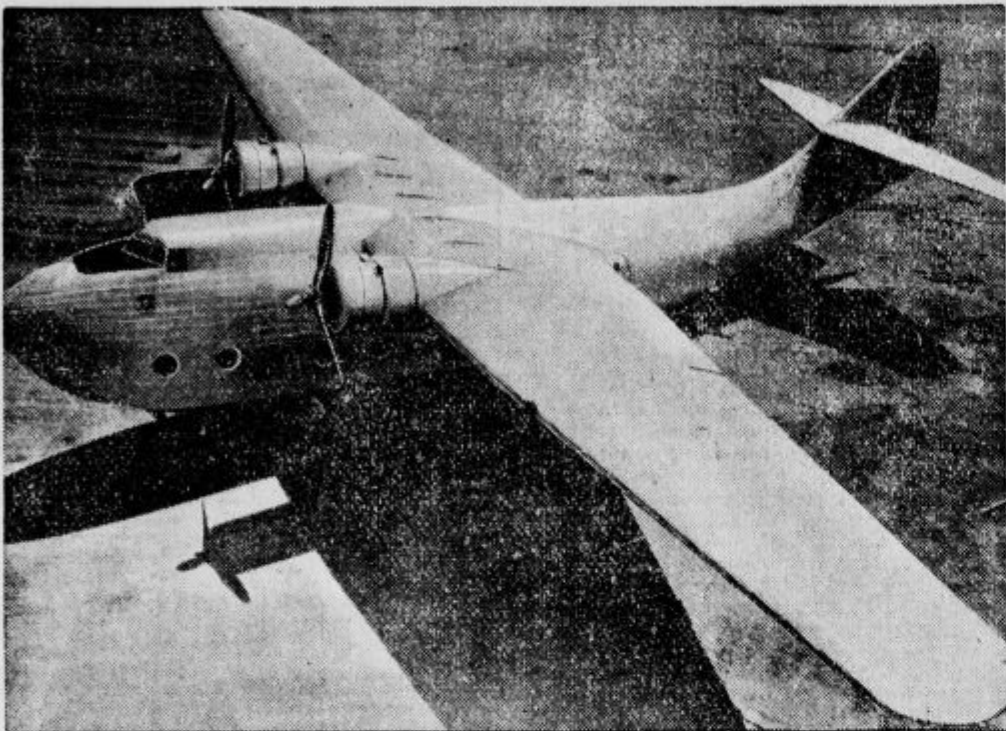
Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 23. septembra. (Popravite pota in povzdignili bote blagostanje posameznih krajev, povzdignili blagostanje cele dežele!) Duševni in materialni razvoj prebivalstva močno ovirajo napaka je slaba zveza občin med seboj in posebno pa še s poglavitnejšimi kraji dežele, to pa vse vsled pomanjkanja potov in cest. Še dandanes najdeš cele župnije, cele duhovnije, ki nimajo ne ene dobre ceste, ne enega za vožnjo pripravnega, poštenega pota. Kmet je večidel v tej zadevi v lastno škodo zelo nemaren. Ded in preded sta se po tacihi potih prekucevala in živino trpinčila, zakaj bi pa še zame dobra ne bila, si misli in vse v nemar pušča. Verjemite mi, da k surovosti in zarobljenosti ljudi veliko pripomorejo slaba pota, po katerih se po ubogi živinci neusmiljeno udriha. Otrok se v mladih letih trdosrčno do živali od očeta priučil, s tem pa zgine tudi vse blagočutje, vsa milosrčnost, vse usmiljenje do ljudi. Zato se pa ni čuditi, da so v tem kraju ne daleč na okrog v dobrih dveh letih do dobrega polotolki ali usmrtili kakih 8 ali še več ljudi. Ako se hoče te surovosti priti v okom, treba je med drugim gledati, da ljudje milosrčnejši ravnaajo s svojo živino. Da se bo pa to zgodilo, treba je napraviti boljših potov... Kaj je vendar vzrok, da se nekateri tolikanj branijo napraviti v domači fari pošteno cesto, ter rajši hodijo na tlako v tretjo ali četrto farno, kjer posipujejo cesto, po kateri morebiti nikdar ne vozi, razun ko jo popravljajo? Naše priprosto ljudstvo se še vedno silno boji sovražnika, posebno Turka, od katerega za gotovo pripoveduje, da bo še tako daleč pridrl v naše dežele, da bodo turške mule pile nemško »Renoc«. Tedaj bodo vse požgali, vse pomorili, koder bodo hodili, za naše kraje pa se vedeli ne bodo, ker v nje nobena cesta peljala ne bo. To je tudi eden poglavitnih vzrokov, zaradi katerega so se posebno po nekaterih bolj hribovskih krajih vedno upirali napraviti ceste. Zato pa tudi vsakakršna poročila o zmagi Turkov nad kristjani prosto ljudstvo silno vznemirujejo in plašijo. Če se tedaj kdo zavoljo vznemirjanja ljudstva kaznuje, zasluži pač kaznovani biti taki poročevalci, ki si zmage Turkov že zmišljujejo.

Prej in zdaj.

»Vidiš, Niko!«, kako se časi spreminjajo! — Leta 1893 nama je bilo sto voz premalo, ko smo šli v Niš, a zdaj imava še ta voz preveč! (Priobčila »Belgrajska Pravda« 25. t. m.)

Novo ameriško vele-letalo. V Kaliforniji so ga zgradili in gre vanj 32 potnikov. Stroški so stali pol milijona dolarjev.

Benvenuta Cellinija: z njih marmornimi stebrišči; in vsi muzeji, palače in samostani z neprecenljivimi umetninami — vse to bo ležalo pod plamenimi dinamiti in granatami.

Dandanašnji je ta Toledo drugega pomena. Ves svet prisluhne, kadarkoli zasliši to ime. Pešiča španskih kadetov se obupno že tedne upira med plamenov in ruševin nečloveškim tolpam, se bori v zgodovinskem Alcazarju. Ko bo konec te državljanske vojne, bo junaški odpor teh kadetov slaven del zgodovine, kdor bere to daleč od Španije, se mu zdi vse prenapeto.

Vendar, kdor je, kakor mi, sredi tega meteža; kdor more z osebnimi doživetji občutiti vso težko usodo teh mladih junakov in kdor je v rani sivini jutra nekega španskega jesenskega dne letel nad plameni in dimom toleškega Alcazarja, tedaj mu je, ko da je del teh junakov, ki poznajo že več tednov eno edino besedo: besedo strojne puške.

Ze neštetokrat smo slišali, da so kadetje mrtvi. Razne senzacijske novice so razglasile po svetu, da je Alcazar zrušil in požrtvovalnostjo. Pomoč prihaja z letališča tam neke severno fronte Guadarrame, z letališča, ki je izborna skrito med hrastjem. Od tu se ponoči dvigajo težki bombniki. Za to pot so še posebej opremljeni, to se pravi, naredili so dolge pločevinaste zaboje, ki so napolnjeni z živili in ki se natančno prilagajajo na ploskev za metanje bomb.

Brez luči, s temno kabino se odpravi bombnik 4000 m visoko v zvezdnato noč. Le včasih se zasvetlika medla modrina eksplozivnega plina, le včasih sine nagel blisk žepne svetiljke iz notrine letala. Monotono brnijo motorji. V odsvitu zvezd se lesketa sneg na Sierri di Guadarrami, v neiz-

povsod po mestnih hišah okrog vzvišenega gradu in sovražno streljajo na nezaželeno pomoč, ki bi se naj z njo okrepi tisti, ki jim sproti splozijo iz rok. Zakaj, s temi bombniki ne prihaja samo živčev in strelivo. Ti bombniki so močna dušna paša vseh obleganih in zapuščenih junakov. Ti bombniki so znanilci prihajajočih čet, ki so bliže in bliže Toledu.

Daleč proti jugu krene bombnik, skrivač se za varni venec Sierre de Toledo, ki se tišči reke in nas skriva do zadnjega hipa, da nas ne zagledajo rdeči. Koj tam zadaj, na drugem bregu reke Tajo, ki se zavije ko pentlja okoli mesta, stoji na granitni plošči mesto in na najbolj vzhodnem in najvišjem delu je mogočen kvadrat Alcazarja. Notranje dvorišče gradu meri kakih 60 m v kvadratu in tja notri morajo pasti zaboji. Kar se pravi:

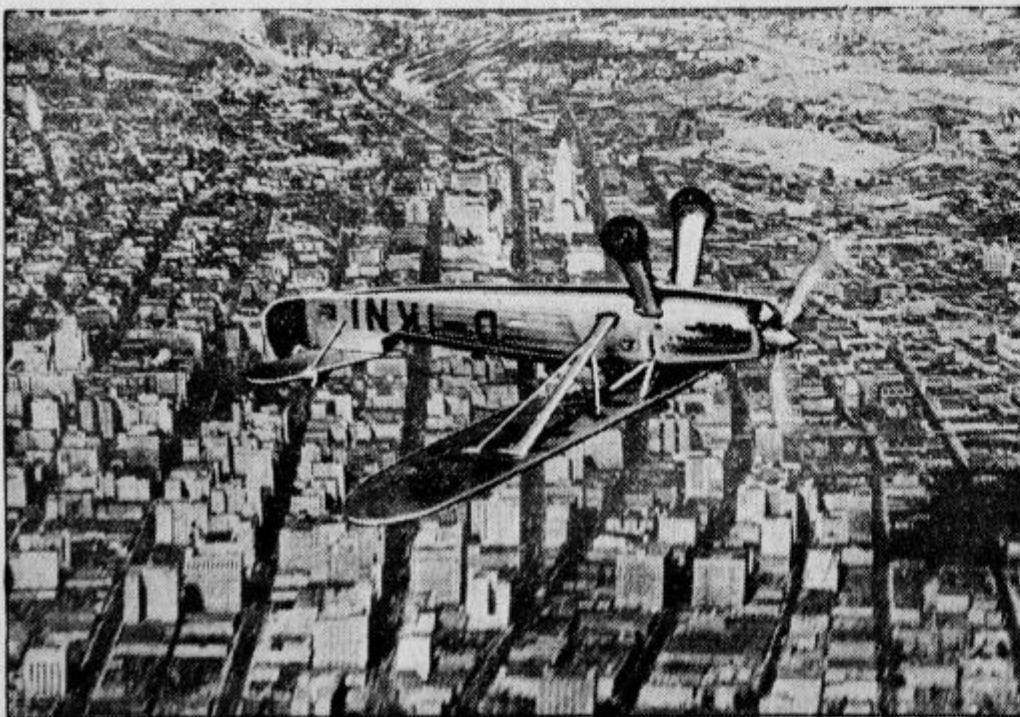
Komaj za trideset metrov nad strehami je treba prileteti; potegniti pripravo za metanje, nato pa z vso silo proč in v višino, proč iz strujenega sikanja neštetih krogel, ki nam prizvigujejo iz mesta!

Nad Alcazarjem

Bombnik krene proti severu. Proga svetlobe na vzhodu je že močnejša. Bombnik se pogrezne iz višine 3000 metrov nizdol, da se skoraj dotakne oljnih gajev v Vegi. Na vso moč kar plane čez greben Sierre in — je nad mestom.

Svinčeno se blesti ovinek reke. Na nasprotnem bregu, malo višje in mrko stlačeno, je mesto Toledo. Tu in tam nekaj luči. Nad hišami se dviga le stolp katedrale in gmota zidovja Alcazarja. Severna stran gradu, ki jo spoznaš po obeh stolpih, je prestreljena ali porušena. To severno pročelje je bilo znano radi krasnih skulptur na oknih, delo Berrugueta, radi dvorišča z dvojnatim stebriščem korintskih stebrov in radi prekrasne Leononijeve slike zmagovalca Karla V., ko je premagal Tunis. Tu so divjali asturijski rudarji, tako zvani dinamitniki.

Zvižgaje se izmuzne bombnik tik nad strehami. Motorji grmijo. Pritisk na navor — in že se je iz količja metalne naprave izmotal zaboj, sikaje zdrči nizdol, se prekopicava in trešči vpraj na dvorišče, ki prazno in pokrito z ruševinami streh huščne izpod bombnika.

Narobe letalo. Nemec Gerd Achgelis je proizvajal nad Njujorkom umetelne polete in vsem so se izžili lasje na glavi, ko je takole obrnjen letel nad vele mestom.

Ljubljanska drama: Za narodov blagor

(Prva predstava 24. septembra 1936.)

Letošnja prva predstava v naši Drami, ko smo na novo gledali Cankarjevo satirično komedijo »Za narodov blagor«, je v toliko pomembna, v kolikor smo dali najprej dolžno čast našemu največjemu dramatik in s tem poudarili pomen izvirne slovenske drame za narodno gledališče. Zato ob začetku leta od srca želimo, da bi naša Drama z dobro voljo uprizarjala slovenska dela in posepevala tudi dela sodobnih pisateljev, da ne bi morda zaradi kakih tehničnih ovir opušala uprizoritve vrednih del; zakaj le tisto gledališče je v resnici narodno, ki ohranja narodne stvariteljske sile, jih budi, bogati in dopolnjuje. Po prvi predstavi se tudi čuti, da je odziv občinstva letos boljši, saj se je za premiere priglasiло veliko število stalnih obiskovalcev in zato je bila otvoritvena predstava v primeri z zadnjimi leti bolj razveseljiva.

»Za narodov blagor« je pripravil ing. arch. Bojan Stupica in zaradi tega je igra dobila v marsičem nov obraz in tudi izrazitejšo vsebino. Pri uprizoritvi Cankarjevih del nam danes pač ne gre že več za njihovo odkritje, ampak mnogo bolj za naše razmerje do njih. Zlasti »Za narodov blagor« ima tako splošne osnove, da z majhnimi spremembami lahko gledamo skozi njega v naše narodne razmere pred sedemdesetimi leti, lahko pa ob erotičnih, častihlepih in drugih motivih komedije odkrijemo tudi nespodobna gibanja današnjih dni. V resnici nakazuje Cankarjevo delo zaključek narodne politične romanlike in odpira pot bistrogledju in razračunavanju. Saj je čista etična misel kritična v vsaki smeri in stavi ogledalo življenju vsespod. Zato v »Narodnem blagru« čutimo predvsem konec laži, ki se zavestno in nezavestno skriva v fraze, in zato je v tej komediji skoraj najvažnejši boj proti slovenski frazi sami, ki je pokrivala vso javno nenaravnost našega takratnega meščanstva. Danes je fraza prozorna, pa njena moč ni nič manjša, ker se rada zavija v realnejše podobe in vabi vedno novič; fraza je vedno ogrinjalo plitvosti in nepoštenosti.

Režiser B. Stupica je s svežostjo in precejšnjo oblikovno uravnoteženostjo upodobil komedijsko življenje »Narodnega blagra«. Mladostni elifanti vzpon, prešerna komičnost Cankarjeva, ki prehaja v meje neverjetnosti, sta v oblikovni moči režiserjevi dobila mnogo več umerjenosti in zrelosti kakor smo je bili navajeni v dosedanjih predstavah te igre. Le začetni zlasti pa končni prizor je ušel preko te zrelosti in budil nagone, ki umetnosti niso v prid in zadoščenje. Brez dvoma je najtežje podati gladek razvoj prvega dejanja. Režiser je znal v samem besedilu najti zvez in oporišče, da je elegantno uprizoril smešni lov na bogatega Gornika tako, da se je vse prerivanje in tekma zanj oblikovala kakor metanje zank, razpredanje mrež in nategovanje nevidnih povodcev. Ves občirni prostor v Grozdovem salonu se je razdelil in oživil v posameznih središčih, okoli katerih se je zavijala in odvijala lokava narodna družba. Jasnost v situaciji in dobro vezani poudarki dajejo plastiko tudi nekoliko razlegljenim prizorom drugega in tretjega dejanja; četrti dejanje vendar utruja skoraj tik do katastrofe. B. Stupica, ki je poseben oblikovalec plastičnega prostora, je zlasti v sceni prvega (četrtga) in tretjega dejanja uspešno uporabljal višinsko prostornino in v nji prav odlično razrešil ono kočljivo zavezovanje »Narodnega blagra«, ki se zdi najbolj nemarno in skoraj neverjetno.

Večinoma prav srečna razdelitev vlog je dala tudi nov izraz igri sami. Oga nasprotnika, dr. Grozd in dr. Gruden sta v g. Cesarju in Skrbinku oživela v značilnih, skoraj nerealističnih potezah: Cesarjev Grozd v vidni kmečki prešernosti in samozavestni oholosti, Skrbinkov Grozd v meščanski lokavosti in zahrbtnosti. Gornika, ki je brez dvoma težka in okorna oseba, je g. Gregorin igral s pravo naravno zadrego in dozdrušno samostojnostjo. Glavni ženski osebi, Grozdovko in Grozdovo nečakinjo Matildo sta igrali ga. Severjeva in ga. V. Juvanova. Ga. Severjeva je rafinirano in razumsko najmočnejšo osebo v drami prepočila z nevarno, skoraj temno igro in ji dala tehtno globino, ga Juvanova pa je Matildo izoblikovala v prijetni naivnosti, saj se mi zdi, da jo je tako že igrala; nevljivo komičen, brez vsake komedijske poze je izoblikoval g. Sancerj dijak Kadevca. Posebne pozornosti je vreden Šuka g. C. Debeveca, z izrazito zunanostjo stanovsko znamenovanega žurnalista, s ponižano in zlorabljenostjo človečnosti, in vendar z vidno rano v duši, dokler se ne osvobodi suženjstva in laganja in javno ne izkriči svoje vesti. Okoli teh, večinoma prav odličnih oseb, se vrste manjši ljudje, idejno prirojeni, v večji ali manjši smešnost prikrojeni tipi: sočno frazasta Marmoljevka g. P. Juvanove, govorniško smešni Marmolja g. Daneša, Klander g. Potokarja, Sratka g. Jermana, profesor Kremzar g. Lipaha, Stebelek g. Drenovca, občinski svetnik g. Bratine in mlada hišna gđ. J. Boltarjeve. Tako živi igra v režiserjevi in igralcevi skladnosti

Alja Rahmanova:

Tovarna novega človeka

Roman.

»Mi komunisti imamo idejo in zato smo močnejši od drugih. Pred ničemer ne obstanemo; poedine osebnosti, poedine za nas ni. Kdor je proti nam, mora poginiti. Komunisti predstavljamo samo nekaj odstotkov prebivalstva, toda vse se zgodi tako, kakor mi hočemo...«

Tovariš Vladimirov je zagledal neki drug citat, izrek Dostojevskega v »Zločinu in kazni«:

»Rus je velikopotezen, tako velikopotezen, kakor je njegova zemlja brezmejna; poleg tega pa je še izredno nagnjen k sanjarjenju in neredu. Toda velikopoteznost brez prave genialnosti je nesrečna stvar...«

Mi komunisti smo velikopotezni; ne belimo si glave zaradi zločina, če nas približa cilju; in naš cilj je dober. Le tisti si bo priboril moč, kdor si upa seči po njej. Mi smo jo zagrabil in držimo z njo življenje milijonov v svojih rokah. Kdor mnogo tvega, ta ima prav! Mi smo mnogo tvegali, neskončno mnogo! Toda — ali imamo prav? Da, da, vse drži: tvegali smo, močnejši smo, oblast imamo, torej imamo tudi prav. Toda, toda vendar... Tovariš Vladimirov se je tako zelo razburil, da je lahna rdečica obšla njegov blede obraz in se je nekoliko dvignil v postelji:

Komunisti, komsomolci, tisti, ki so izven stranke, vsi kradejo! Tako je rekel tovariš Tomski na kongresu rudarskih družb. Kako je to mogoče? Odpravili smo iastnino in ustvarjamo kolektivnega človeka, ampak kljub temu kradejo vsi... Klara Zetkin je dejala: Vse

Sport

Lahkoatletski miting SK Korotana

Jutri ob 15 bo na Stadionu zanimiv lahkoatletski miting, za katerega vlada med vsemi ljubljanskimi atleti veliko zanimanje. Poleg prireditelja SK Korotana, ki razpolaga predvsem z dobrimi naraščajem, se bodo udeležili prireditve tudi atleti SK Planine, SK Primorja in SK Ilirije. Tekmovanja bodo zanimiva zlasti zaradi nastopa velikega števila juniorjev. Prijatelje lepega športa vabimo, da obiščejo zanimivo prireditev.

Olimp (Celje): SK Slovan

V nedeljo si stojita nasproti imenovana nasprotnika, ki bosta vložila v to tekmo ves svoj trud in znanje, da izideta iz te tekme kot zmagovalci. Izguba štirih točk je za porazenca že vnaprej slabi plasman v tem podveznem tekmovanju, če ne celo že zadnje mesto. Tekma se prične ob 4 popoldne, če ne bo službeno po LNP drugače objavljeno, na igrišču SK Slovana v Mostah za Kolinsko tovarno. — Predtekma se vrši ob 14.30.

SK Grafika: SK Jadran

Dva stara rivala tega razreda bosta odigrala svojo prvenstveno tekmo na igrišču Slovana v nedeljo ob 10. Vselej so bile borbe med imenovanimi za točke zanimive in nepele. Toda letos ima Jadran več izgledov za zmago, ker nastopi kompleten, medtem ko ima Grafika širi prav dobre igralce na marodni listi in enega kaznovanega. Mlaisti pa še ne dosega višine svojih starejših tovarišev, toda vložili bodo vso svojo voljo in znanje v tekmo, da dosežejo čim bolj časten uspeh za Grafiko. Zatorej pridite vsi ogledat si to zanimivo tekmo. Predtekmo odigrala rezervi. Začetek ob pol 9. Bлагaina se odpre ob pol 10.

SK Mladika: SK Svoboda SK Korotan: SK Slavija

V nedeljo, dne 27. t. m. se bodo na Stadionu SK Mladika na Kodeljevem vršili dve prvenstveni tekmi, in sicer ob 9 Mladika: Svoboda, ob 10.30 pa Korotan: Slavija. Tekmi bosta sigurno zanimivi, ker se vsi štirje klubi nahajajo v dobri formi. Vstopnina bo minimalna, saj se mladi in agilni klub Mladika dobro zaveda, da bo z dobro igro in nizko vstopnino pridobil še več prijateljev.

Celjski sport

V nedeljo, 27. t. m. dopoldne, bosta na igrišču SK Olimpa v Gaberju dve prvenstveni drugorazredni nogometni tekmi. Ob 9 bo tekma med SK Laškimi in SK Zalecem, ob 10.30 pa med SK Jugoslavijo in SK Hrastrnikom. — Popoldne ob pol 4 bo na Glaziji prvenstvena prvorazredna nogometna tekma med ČSK iz Čakovca in SK Celjem.

Skupščina Škautske zveze

Po odloku Glavne uprave škautske zveze, se bo vršila redna glavna letna skupščina Zveze škautov kraljevine Jugoslavije v nedeljo, 15. novembra 1936 v Ljubljani. Pričetek skupščine bo ob pol 10 dopoldne. Dnevni red je sledeči:

1. Otvoritev skupščine in pozdrav.
2. Volitev 2 tajnikov skupščine.
3. Volitev 2 zapisničarjev.
4. Volitev odbora: a) verifikacijskega, b) proračunskega, c) kandidatskega.
5. Poročilo Glavne uprave.
6. Poročilo nadzornega odbora.
7. Referat o strokovnem delu zveze.
8. Razrešitev stare Glavne uprave in nadzornega odbora, in volitev novega.
9. Volitev članov glavnega sveta.
10. Poročilo zakonodajnega odbora.
11. Predlogi (pravilno predloženi).

Ves potek letošnje Olimpijade lahko vidite danes in jutri v kinu Kodeljevo.

IZREDNA GLAVNA SKUPŠČINA

JZSZ sklicuje tem potom v smislu § 11, točke b) svojih pravil izredno glavno skupščino, ki se bo vršila v nedeljo, dne 25. oktobra ob 17 v dvorani Pokojniškega zavoda za namočence v Ljubljani, Gajeva ul. 5, pritiske, poleg nebotičnika, s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev izredne glavne skupščine.
2. Ukropanje o spremembi pravil in pravilnikov v smislu zaključkov kongresa.
- Event. spremembo lokala, kjer se bo vršil kongres in izredna glavna skupščina, bo javila Jugosl. zimsko-sportna zveza pravdoosno.

SK Slovan. V nedeljo morajo biti ob 14.15 na našem igrišču juniorji: Mahkovec, Tomažič, Rupnik, Plečko, Karič, Accetto, Kokalj, Roth, Selan in Smole. Igra se z juniorji Ljubljane. Ob 15.15 pa 1. moštvo: Gašparič, Kobal, Martinčič, Poljšak, Uhan, Jovanovič, Thuma, Jankovič, Gerjol, Doberlet, Stojanovič, Ključec, Jančigar I., Grm.

in kaže ravnotežje idejne dognanosti in oblikovne polnosti, kar vse priča o resni umetniški prizadevnosti.

F. K.

Tiče se Vaših las!

Senzacijo nalno odkrite, ki se e izkazalo uspešno po vsem svetu, Vam bo rešilo Vaše lase.

Silvikrin naravna hrana za lase

Po odkritju prof. Hopkinsa in dr. Weidnerja je naravnost neodpustno, da Vam lasne korenine tako propadajo.

Ako niste zadovoljni z rastjo svojih las, če imate prhljaj, ali Vam lasje izpadajo, ali pa če so Vam lasje brez sijaja in izgledajo kot brez življenja, ste lahko prepričani, da je temu vzrok izčrpanost tkiva za stvarjanje las. Silvikrin, naravna hrana za lase, bo v najkrajšem času okrepila lasišče in ga usposobila za novo rast las.

Za vzdrževanje lepih, zdravih las so potrebni milijoni lasnih stanic. Ako človeški organizem vsled prevelikega duševnega in telesnega napora preneha dajati potrebno hrano za rast las, izostane nadaljno stvarjanje lasnih stanic in lasje prično izpadati. Ni vsakomur znano, da rast las ni nič drugega, kakor vedno novo stvarjanje stanic v tkivu lasišča (v lasnih koreninah). Za to je potrebno 14 organskih substanc, koloidalno žveplo, žveplene albumoze in skupine aminokislin, med katerimi se nahaja dragoceni Tryptophan. Prof. sir Frederic Hopkins, imejitelj Nobelove nagrade za kemijo in predsednik Royal Society v Londonu, ki je s Tryptophanom izvedel obsežne poskuse in preiskave, izjavlja:

Tryptophan (glavna sestavina Silvikrina) je izredno dragocena in hranljiva substanca, brez katere je vsaka rast las nemogoča.

In — samo Silvikrin vsebuje organski Tryptophan.

Vsaka kapljica Silvikrina vsebuje hranljive snovi za milijone lasnih stanic. Silvikrin ohranjuje Vaše lase lepe, močne in zdrave do pozne starosti.

Kaj mi je potrebno?

Silvikrin Lotion za lase:

Za vsakodnevno nego las. Preprečuje izpadanje las in tvorbo prhljaja. Njegova vsebina Neo-Silvikrina deluje tako, da pospešuje rast las ter ohranjuje lasišče in lase zdrave do pozne starosti.

Doseza, da pride naravna lepota popolnoma do izraza. Istočasno poživlja in krepi lasne korenine, jih varuje pred okuženjem in tvorbo prhljaja. Silvikrin Lotion za lase je diskretno in prijetno parfimiran.

Mala steklenica Din 27—
Velika steklenica (za dva meseca) Din 48—

Proizvajanje Silvikrina je patentirano v Angliji, Franciji, Holandiji, Švici in v drugih državah.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

SILVIKRIN LABORATORIES
London - Paris - Brussel - Rotterdam
Zurich - Barcelona.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

Hinko Mayer i drug, Zagreb.

Neo-Silvikrin:

Uporablja se v težjih slučajih izpadanja in slabe rasti las, trdovratnega prhljaja, otrdelosti lasišča ter pri pojavljanju delne ali popolne plešavosti.

Ta koncentrirana naravna hrana za lase oskrbuje tkivo za rast las s 14 organskimi substancami, ki so lasem potrebne za rast.

Uporaba Neo-Silvikrina je zelo enostavna in prijetna ter zahteva dnevno le nekoliko minut.

Steklenica za en mesec stane Din 66—

Silvikrin poživlja rast las

S 801 F

petletko! Pokazati moramo še Evropi, da znamo delati!...

Tedaj se je nenadoma spomnil svoje »Tovarne ljudic«; kako klavarno kaže tam v oddelku za lito jeklo! Nihče ne zna upravljati novih strojev! Ne preostaja mi nič drugega, kakor da pokličem strokovnjaka iz Evrope! Pa nič zato! Sedaj jih plačamo z našim denarjem, te bedake; ko pa se od njih naučimo, kar nam je potrebno, jim že damo primerno breo. In potem, potem pride čas, ko pojedemo mi k njim in napravimo red pri njih, v njihovi gnili, trhli Evropi...

Ko je prišla po obedu k njemu Tanja, ji je dejal:

»Tanja, dve veliki prošnji imam do tebe. Prvič, napiši takoj vlogo v Moskvo, naj nam pošljejo nemškega strokovnjaka v našo tovarno, in drugič... drugič, preskrbi mi, prosim, življenjepis mojega patrona, nekega Simeona Pravičnega!«

Tanja ga je dolgo gledala, potem pa se je veselo zasmejala in rekla:

»Dobro, preskrbim oboje!«

Nič ga ni spraševala, toda njeño srce je čutilo, da v njem nekaj vre, pa si je mislila, da je bolje, če ga prepušči čisto samemu sebi.

26.

Preteklo je že nekaj mesecev, odkar je profesor Orlov zadnjikrat videl Tamaro na svojem predavanju; pričel se je resno vznemirjati zaradi nje. Skušal je po njej poizvedovati, a ker je Tamara živela vedno zelo sama zase in ni bila z nikomer v tesnejših stikih, se mu ni posrečilo izvedeti kaj točnejšega o njej. Zato se je odločil, da jo poišče kar na stanovanju, dasi mu je bila to strogo prepovedala.

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige
Din 132,- ali mesečno Din 11,-
ali mesečno Din 13,-
Din 156,- ali mesečno Din 13,-
Kormos.
Jugoslovanska knjižarna

Mestno poglavarstvo Maribor.
X. Štev. 10.793/3024-1936.
Razpis licitacije.

V Mariboru, dne 23. septembra 1936.

RAZGLAS O LICITACIJI

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje za popravilo carinskih skladišč ob Einspielerjevi ulici v Mariboru

II. javno pismeno ponudbeno licitacijo

v skrajšanem roku 10 dni

na dan 19. oktobra 1936 ob 11. uri

v sobi št. 3 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto uradnega proračuna, ki znaša

Din 128.287-40.

Ponudbe je kolekovati po § 9. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70/XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski mestnega poglavarstva mariborskega.

Mestno poglavarstvo mariborsko.

Tinček in Tonček v Atlantidi

166.

Tinček jezdi centavra.

»Pozdravljena, pa dobro se imejta!« je centavrova žena klicala za njima, ko sta odpekotala.

»Veš,« je centaver spotoma dejal Tinčku, »pravkar sem namegal napraviti kratek izlet v Olimp. Žena ima žehto, pa ne more iti z mano. Pa pojdi ti namesto nje! Te bom seznanil z bogovi.«

»Dobro, jaz sem zadovoljen,« je priklimal Tinček.

Centaver se je spustil v dir. Tekel je, da je Tinček odsko-

koval na njegovem hrbtu kot žoga.

Pot se je začela viti navkreber. Centaver je zmanjšal svojo hitrost na polovico, kmalu pa se je tako zasopel, da je nazadnje že čisto počasi lezel navgor.

»Pot v Olimp je strma,« je spotoma modroval. »Tako je tudi prav! Vse, kar je lepega, moramo doseči s težavo. Če bi vsako reč kar pred nosom imeli, bi se nam kmalu ne zdelo nič več lepa.«

»Kaj pa če bi se malo odpočila?« je predlagal Tinček. »Truden sem.«

»Dobro, pa se dajva! Tudi jaz sem že truden,« je rekel centaver.

Tinček je skočil z njegovega hrba na tla in sedel na velik kamen.

Inserati
v »Slovencu«
imajo največji uspeh.

Vljudno se priporoča cenj. damam na novo otvorjeni

Modni salon „Sonja“

Špelca Starc, Gledališka ul. 7 - parter

Točna in strokovna postrežba
Cene najnižje!

Umrli nam je naš nad vse ljubljani soprog, sin, brat in svak, gospod

TINKO SOTLER

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v soboto 26. t. m. iz mrtvašnice splošne bolnišnice ob pol petih popoldne.

Rodbini Sotler-Kraker.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da nas je sinoči, previden s tolažili svete vere, po kratkem trpljenju, v starosti 70 let, za vedno zapustil naš dobri oče, soprog, stari oče, tast, stric in svak, gospod

IVAN CENCELJ

posestnik v Tremerju, član občinskega odbora Sv. Krištof pri Laškem in član namestva posojilnice v Laškem.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 26. t. m. ob dveh popoldne iz hiše žalosti v Tremerju na župno pokopališče v Laškem. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 28. t. m. ob osmih v župni cerkvi v Laškem.

Tremerje pri Celju, dne 25. septembra 1936.

Zalujoče rodbine:

Cencelj, Golob, Rebov, Radenšek, Sodin in ostalo sorodstvo.

Umivajte zobe,
kakor
umivate roke,
z milom

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko 5 mm visoka petlinja vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službeiščejo

Dober krojaški pomočnik
gre delat na dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14130. (a)

Šivilja

za fino in navadno delo išče delo po hišah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14176. (a)

Tkalski mojster

Jugoslovani, z večletne prakso — želi premeniti službo. Cenj. dopise prosim upravi »Slovenca« pod šifro »Samostojna moč« št. 14174. (a)

Službo dobe

Varuhinjo

k 4 letnemu sinčku rabi trgovce iz Sav. doline. Stara naj je od 16 do 30 let, biti mora prijazna in vestna, ki zna z otrokom pravilno postopati! Ona bo samo za otroka, ki je zdrav in živahen. Oskrba dobra. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14152. (b)

Natakarico

pridno in pošteno sprejem s 1. oktobrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14127. (b)

Kuharico

privzorno, staro do 50 let iščem za večjo restavracijo na Spodnjestajerskem. Prošnje je poslati na upravo »Slovenca« v Mariboru pod: »Kuhopriprava« št. 14131. (b)

Frizerko

samostojno, dobro v vodi, železni in trajni odlučitvi, iščem. M. Mežar, Bled. (b)

Vajenci

Mesarskega vajenca

»prejem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14128. (v)

Kupimo

»Leico« kamero

(tudi pokvarjeno) kupim. Lampič, Stožice 146, pošta Ječica. (k)

Posestva

Kupim hišo

na ugodno odplačevanje; promet kraj Ljubljane ali Celja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 150 tisoč št. 14138. (p)

Prodamo

POZOR!
Originalni »Steyer« krogljeni ležaji

normalni, stožičasti, tlačni in ležaji na valjčke so vedno na zalogi v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodarska c. 1. Razstreljiva, pirotehnični predmeti!

Jajca

štajerska — po najnižji ceni pri: Baloh, Kolodvorska 18, na dvorišču.

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trdka Kari Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Kolesa

pred koncem sezije po izvenkonkurenčnih cenah! Vsi v Novo trgovino! Tyrševa 36. (l)

Hlevski gnoj

prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14156.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

lepo, oddam za november. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14142. (c)

Z novembrom oddam

dve parketirani sobi in kuhinjo 1—3 odraslim osebam v Rožni ulici 27/1 (Sentrjakovski okraj) za mesečno 420 Din. Oglas dnevno od 12. do 14. ure.

Odda se

kompletno moderno stanovanje dveh sob, kabineta in kopalnice mirni stranki 2—3 odraslih oseb s 1. novembrom. Lepo, dvorska 23. (c)

Vnajem

ODDAJO:

Trgovski lokal

v prometnem kraju Sav. doline oddam pod zelo ugodnimi pogoji takoj v najem. — Ponudbe upravi »Slove« v Celju pod: Sreča št. 1-4133. (m)

Prometno gostilno

dam takoj v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14150. (n)

SOBE

ODDAJO:

Lepo opremljeno sobo

s posebnim vvhodom oddam. Florijanska ul. 31-1.

Opremljeno sobo

lepo — oddam solidnemu boljšemu gospodu na Prulah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14143. (s)

Objave

Preklic!

Podpisani Viktor Kraner preklicujem žaljive besede, katere sem izrekel proti Petru Koepeku, trgovskemu pomočniku, in se mu obenem zahvaljujem, da ni zahteval sodniškega postopanja. Viktor Kraner, pekovski pomočnik, št. 11j. (o)

Razno

Vsako nedeljo

se pečejo na raznjo (poseben način) goske, račke, piški in prasički. Pridite, postrežba solidna, cene zmerne. Za obilen obisk se priporoča Slavka Gorjanc, restavracija, Rožna dolina. (r)

RAZPIS

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo gradbenih, t. j. zidarskih, mizar-skih, soboslikarskih, pleskarskih in parketarskih del ter oddajo instalacije vodovoda s toplovodno napravo, preureditev sanitarne opreme in instalacijo centralne kurjave v hotelu »Mariborski dvor« v Mariboru.

Razpisni podatki, proračunski popisi, gradbeni pogoji in načrti objekta so interesentom na razpolago in vpogled pri podpisnem uradu v Ljubljani, Gajeva 5/II. v sobi št. 221, isto pa tudi v Mariboru pri zavodovi upravi hiš, toda brez načrtov, kjer morejo interesenti dvigniti vse razpisne pripomočke proti odkupu z zneskom po 30 Din za vsako razpisano delo.

Ponudbe se morajo vložiti samo na popisih, ki so bili dvignjeni pri uradu po razpisu.

Pravilno sestavljene, neokolekavane ponudbe je zapečateni vložiti do dne 1. oktobra t. l. pri gradbenem oddelku zavoda v Ljubljani, kjer je položiti tudi 5% vadij.

Obravnava ofert ni javna ter si pridržuje zavod pravico oddaje del komurkoli izmed ponudnikov, ne glede na višino ponudene vsote.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1936.

Pokojninski zavod za nameščence.

Rodbine: Prosenc - Mertel